

ANLEGGSS

Nr. 9-2012 | 53. ÅRGANG

MASKINEN

DOBLER PÅ FROGNER 22

NYE ØRJE TOLLSTED 24

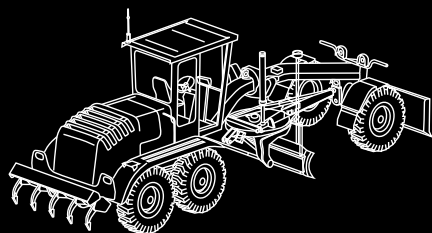
MALVIN RUNDER 70 65

OM ANLEGGSSBRANSJEN OG MASKINENTREPRENØRENES FORBUND

40 år

på hjemmebane

3D maskinstyring
med GPS, mmGPS
eller totalstasjon

2D maskinstyring
med laser,
ultralyd og tverrfall

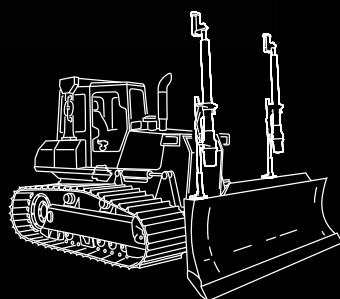

3D GPS
maskinstyring

2D maskinstyring
med enkel
eller grafisk display

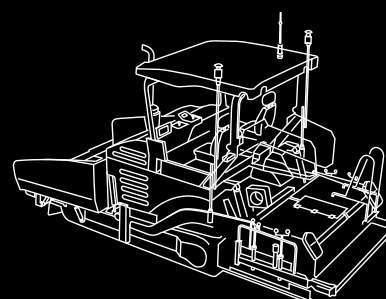

Full kontroll.

3D maskinstyring
med enkel GPS
eller dobbel GPS
eller totalstasjon

2D maskinstyring
med enkel eller
dobbelt lasermot-
taker og tverrfall

3D maskinstyring
med mmGPS
eller totalstasjon

2D maskinstyring
med ultralyd,
skanner og tverrfall

Get Connected... sitelink

Nå har Norges beste nettverk **blitt enda bedre**

Nå har vi snart 50 AdBlue-pumper og over 370 pumper med anleggsdiesel på våre stasjoner i Norge. Med tilgang til over 600 stasjoner i nettverket er du sikret å holde hjulene i gang. Her har du som **MEF-medlem** ekstra gode betingelser.

Velkommen til Norges beste nettverk av bensinstasjoner.

for veien videre

Vår minste nyhet

Rototilt-familien vokser og får et tilskudd med navnet RT10, som passer til gravemaskiner fra 1,5 til 3,5 tonn.

www.indexator.se

 Indexator
Rototilt Systems

Utgiver: Maskinentreprenørenes
Forbund

Redaksjon og annonser:

Pb. 505, Sentrum, 0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3, 0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00 / Faks 22 33 31 89

I redaksjonen:

Svein Erik Madssveen, ansv. redaktør
svein.erik.madssveen@mef.no
Tlf. 22 40 29 19/900 77 989
Runar F. Daler, journalist
runar.daler@mef.no
Tlf. 22 40 29 22/482 46 412
Siri Ulvin, siri.ulvin@mef.no
Monica Kentsrud
monica.kentsrud@mef.no

Grafisk utforming:

Kari H. Bijmolen, kb@mef.no

Illustrator: Annlaug Auestad

Annonser:

Berit Kjølø, bk@mef.no
Tlf. 22 40 29 18/951 10 179

På forsiden: Magne Frodahl
Forsidefoto: Svein Erik Madssveen

Design: DALE+BANG

Trykk: Kai Hansen Trykkeri

ISSN 0003-3715
53. årgang

Abonnement:

DB Partner AS - am@dbpartner.no
Postboks 163, 1319 Bekkestua
Konto: 1602.55.93417
Pris: 580,- pr. år

Fagpressen

Forsidesak:

40 år på hjemmebane

S. 62

**NORGE
RUNDT**

Sidene **66-71**

INNHOLD

LEDER	7
KRAV TIL VINTERDRIFT	8
MEF HAR ORDET	11
NYTT OM KOMPETANSE	12
ANLEGG SINDEKS	15
FIKK HAS PÅ DIESELDYRET	18
DOBLER INNSATSEN	22
PROSJEKT: NYE ØRJE TOLLSTED	24
TEST: LUNDBERG 6200 Lse	34
TEST: SKODA SUPERB 4x4 L&K	38
PROFILEN: TROND VIDING TVEDT	44
KURSING PÅ ENGELSK	49
ALT KLART FOR YRKES-NM	50
ELEKTRISK PÅ NORDSTRAND	52
BRANNHERJET PÅ TYNSET	54

SKUFFEMAT	58
MASKINELT TILBAKEBLIKK	60
MIN DAG	62
MALVIN RUNDER 70	65
NORGE RUNDT	68
MEF-AKTØREN	72
PÅ KANTEN/SUDOKU	75
ANLEGGSKRØSSET	77

Ny 9 tonns gravemaskin

TAKEUCHI

TB290

AT02464

Med unik mulighet for justering av oljemengde for ekstra hydraulikk, og standard med flyt på skjæret.

Se vår hjemmeside
for mer informasjon
www.abs-maskin.no

ABS - MASKIN AS

Strandveien 20 A, 3050 Mjøndalen
Tel. +47 32 23 18 10 - Fax. +47 32 23 18 11
www.abs-maskin.no - post@abs-maskin.no

Forhandlere- og servicepartnere:

Forhandlere:

Gaasand Anleggsservice, Søfteland	56 30 11 00 / 97 51 16 45
Andreas Aarsvold, Klepp	97 56 43 45
Sangvik Service AS, Kristiansand	38 10 70 20 / 92 22 57 70
Storhamar Maskin AS, Hamar	62 53 20 63 / 95 81 31 02

Servicepartnere:

Trønderlag Trucksenter AS, Heimdal	73 82 79 00
	92 09 22 55
Steinly Hydraulikk, Kvaløysletta	91 83 22 65
Bardu Landbruksservice AS, Bardu	77 18 12 36

Hvem er skyld i forsinkelsene?

Fra folkedypet beskyldes til stadighet Statens vegvesen for sommel og sendrektighet i planleggingen av nye veiprosjekter. Folk flest opplever gjerne opptil ti års ventetid fra myndighetene vedtar bygging av en ny veistrekning til entreprenøren setter gravemaskinskuffen i bakken. Men er det nå så sikkert at det er veivesenet som er det svakeste ledd? Eller at Jernbaneverket alene somler med egne planer? Vi bare spør.

Øynene vi betrakter virkeligheten gjennom ser til forskjell fra den store hop en utvikling mot mer og mer lokal forsinkende intervensjon i planleggingsprosessene. Det er selvsagt viktig at det diskuteres, analyseres og utredes i et lokalt perspektiv før planer om en ny vei- eller banestrekning settes ut i livet. Kommunal delaktighet og fylkeskommunalt utviklingsansvar er en tungtveiende byggestein i den såkalte norske demokratimodellen.

Likevel, det er et dilemma at kommuner, fylkeskommuner og til dels også statlige virksomheter har så stor myndighet i plansaker at de er i stand til å stoppe helt, eller i hvert fall i stor grad forsinke, viktige vei- og baneprosjekter uten at de sitter igjen med noe særlig ansvar for konsekvensene verken praktisk eller økonomisk i etterkant. Derfor er det også slik at dersom kommuner som er vertskap for slike prosjekter ikke fatter egne planvedtak innenfor rimelighetens tidsgrenser, kan staten fatte vedtak om bruk av statlig plan og med loven i ryggen påtvinge egne planer uten hensyn til lokale opponenter.

Heldigvis er innsigelser mer vanlig mot slike planer, men om disse ikke løses lokalt fremmes saken for Miljøverndepartementet. Dermed blir saksbehandlingen også i slutfasen ekstra lang. I verste fall kan det gå opptil ti år mellom vedtak og anleggsoppstart. I et slikt perspektiv blir det helt feil å beskyldre veivesenet eller Jernbaneverket for å være den store stygge ulven. Vi er derfor enig med veidirektøren i at det bør vurderes å fastsette kortere tidsfrister for ulike lokale, regionale og statlige myndigheters behandling av slike plansaker.

To aktuelle saker illustrerer problemstillingen. Veivesenets planer fra 2003 om ny hovedvei mellom Oslo og Stockholm ble først i august 2012 godkjent av Ås kommunestyre etter flere års stillstand og krangel med Ski kommune om den planlagte parsellen. Det lokale opprøret påførte prosjektet dessuten flere titalls millioner kroner i ekstrakostnader. Og Jernbaneverkets planer for dobbeltspor mellom Oslo og Lillehammer er nå i ferd med å strande langs bredden av Vorma der en lokal interessegruppe kjemper for å flytte den planlagte traseen i tråd med et konkurrerende baneselskaps utredninger. I disse to tilfellene blir det langt mellom liv og lære dersom Statens vegvesen og Jernbaneverket må bære skylden for forsinkelsene alene.

HEKTISK KURSHØST FØR VINTERDRIFTEN

Nye opplæringskrav fra Statens vegvesen innebærer at alle landets entreprenører med vinterdriftskontrakter for veivesenet med oppstart nå i høst må gjennom et 3+1 dagers spesialkurs med bestått eksamen for å bli godkjent. Og det haster, for snart kan kong Vinter slå til uten forvarsel.

Klart for kurs Anders Svaneil (t. v.) og kollega Tor Sverre Thomassen i Statens vegvesen deltok på instruktørkurs i vinterdrift på Gardermoen i vår.

Kravene til gjennomføring av dette kurset kan nok komme ganske brått på for en del entreprenører med driftskontrakter og eventuelle innleide underentreprenører, ifølge overingeniør Anders Svaneil i Vegdirektoratet, seksjon vegteknologi.

- Det nye vinterdriftkurset er et resultat av etatsprogrammet i Vegdirektoratet for kompetanseutvikling innen drift og vedlikehold, KDV-prosjektet. Moderne vinterdrift av veinettet stiller store krav til entreprenører og den enkelte operatør. År for år får de å gjøre med en rask utvikling med stadig mer teknologisk avanserte metoder og utstyr, sier Svaneil.

Samtidig skal en rekke innarbeidede rutiner innen sikkerhet, helse og

miljø ivaretas i henhold til strenge regler og forskrifter.

- Vi kjørte fem slike vinterdriftskurs som et prøveopplegg i henholdsvis Sortland, Sarpsborg, Stavanger, Skien og Steinkjer i 2010 og 2011, og har vært gjennom en grundig evaluering av erfaringer og tilbakemeldinger. I år har vi så langt kjørt to kurs (per ultimo august, red. anm.), og 30 nye kurs står for døra denne høsten. Og kursingen må være gjennomført med ståkarakter til eksamen for å få godkjenning til å drifte gjeldende vinterdriftskontrakter, sier Anders Svaneil.

Mange på kurs

Flere av bedriftene som har løpende og/eller nyinngåtte driftskontrak-

KOMPETANSE- OG UTSTYRSLEVERANDØREN

- som er med hele veien!

ter med veivesenet er medlemmer i Maskinentreprenørernes Forbund (MEF). Sammen med mange store riksentreprenører er MEF-bedrifter som Trafikk og Anlegg AS, Destia Norge AS, Oslo Vei AS, Risa AS og ISS Facility Services AS gjengangere på lista over selskaper med driftskontrakter som ruller og fornyes hvert fjerde år.

- Vi snakker om ganske mange kontrakter når om lag 5.000-6.000 operatører skal gjennom kurset i løpet av en fireårsperiode. Hvert selskap som har signert driftskontrakt med veivesenet er gjort kjent med vinterkursopplegget som en del av kriteriene i kontraktsdokumentene. Når det gjelder eventuelle underentreprenører eller innleide mannskaper lokalt er det hovedentreprenøren som har ansvaret for at alle operatørene får deltatt. Kursene i tilknytning til hver kontrakt legges geografisk til det området der operatørene har tilhold. Enten på et hotell eller annet egnet sted.

- Ingen skal behøve å reise lange veier for å delta på kurset, sier Svane-kil.

Holdes lokalt

Kursene gjennomføres på dagtid etter 3+1-mønster, altså tre teoridager pluss en praktisk opplæringsdag. Det betyr i klarspråk behov for å sette av en arbeidsuke for kursdeltakerne.

Hovedansvaret for opplæringen ligger i utgangspunktet hos entreprenøren selv. Men i kursene som gjennomføres for vinterdrift har veivesenet tilbudt seg å stille med kursmateriell, kurskoordinering i hver region og den teoretiske undervisningen.

- Men det er entreprenørene som må sørge for at alle melder seg på. Målgruppene er alle som skal utføre vinterdrift på riks- og fylkesveier, både entreprenører og innleide mannskaper i form av sjåfører, maskinførere og eventuelle reservestyrker. Og husk at byggeledere og driftsledere skal også delta, understreker Anders Svane-kil.

Vinterdriftskurset omfatter HMS og trafiksikkerhet, beslutningsstøtte og meteorologi, brøyting, strøing av salt og sand, samt andre former for vinterarbeid. Kursdeltakerne støttes av en lærebok innenfor de aktuelle temaene, og alle må motta kursbevis som består.

- Når man står til eksamen, er man også godkjent til å drive med vinterdrift ut kontraktsperioden, understreker Andes Svane-kil.

Målsettingen med kurset er at alle som utfører vinterdrift skal ha et minimum av kunnskap om krav til standarder og HMS, oppgaver som skal utføres og tilhørende forberedelser.

- Oversikt over og krav til utstyr er veldig viktig for å kunne gjøre en god jobb, sammen med kjennskap til de ulike metodene som benyttes når det respektive utstyret er egnet, og hva slags effekt det har. Praktisk bruk, innstilling, kalibrering og kontroll av utstyret er også viktig. Dessuten kunnskaper om hvor nyttig det kan være å samarbeide med operatørene på naboroden, sier Andes Svane-kil.

Tekst

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Foto

| STATENS VEGVESEN

GL 412

En fallslaser m/fjernkontroll og mottaker m/mm avlesning.

15.500,-

UL 633 Nyhet!

Universal Laser - for alt: Eks.: plan, 2 faller, grøfte-, interiør-, vertikal-, lodd-laser. Inkl. fj.kontroll og mottaker m/mm avlesning.

24.500,-

Trimble S3 IS Rover totalstasjon

Trimble S3 - Robotikk instrument bygget på Trimble S6 teknologi

- IS Rover R8/R6/5800
- Robotic
- SurePoint TM
- Låser mot Passive prisme
- MagDrive TM
- DR250+
- Carl Zeiss optikk
- Oppgradering for aktiv prisme

199.000,-

Komplett IS landmålingsløsning

Trimble S3 Robotic Totalstasjon
+Trimble R6 GNSS Model 3
+TSC3 med Trimble Access
Inkl. i pakken er; 400gon prisme, ladere og overføringskabel til PC.

Pakkepris
299.000,-

Entreprenørpakken R4 med masseberegning

- GPS/GLONASS mottager
- TSC2 målebok med Survey Controller
- Inkludert Vei stikking
- PC programvare for masseberegning
- Komplett med tilbehør

Pakkepris
129.000,-

Alle priser er eks. mva.

Hovedkontor:

Ringeriksveien 155 - 157
Postboks 91,
1313 Vøyenenga
Tlf: 67 15 37 80
Faks: 67 15 37 99

Avd.: Bergen Liamyrene 20, 5132 Nyborg

Tlf: 55 53 87 40 Faks: 55 53 87 41

Avd.: Trondheim Terminalen 10, 7080 Heimdal

Tlf: 72 59 92 80 Faks: 72 59 92 85

Avd.: Sandnes Kvernelandsv. 143B, 4323 Sandnes

Tlf: 51 81 18 70 Faks: 51 81 18 78

Din grossist på Vann og Avløp

Ahlsell Norge AS har 50 avdelinger rundt i Norge
og er totalleverandør på VA

Vi har stor kompetanse innen spesialavdelinger som Havbruk, Vannkraft, Geopro, Verktøy og Elektro. Avdelingene har lang erfaring med produkter og løsninger innen sitt fagområde.

Vi treffes på Loen-dagene!

Ahlsell Norge AS, Pb. 184, 4065 Stavanger
Tlf.: 51 81 85 00. www.ahlsell.no

ahlsell
gjør det enklere å være fagmann

Høsten kommer med forventning i luften

I en organisasjon som MEF er det viktig at vi som er ansatt evner å omsette de tillitsvalgte vedtak i ulike saker til praktisk handling. Bare på den måten kan organisasjonen utvikle seg. Landsmøtet i sommer fattet flere viktige vedtak, hvorav vedtaket om Strategisk plan for perioden 2012 – 2016 var ett av de viktigste. Strategisk plan inneholder mange målsettinger fordelt på fem ulike satsingsområder. Medlemmene forventer nå at de tillitsvalgte i hovedstyret og vi som er ansatte begynner arbeidet med å gjennomføre målsettingene som er satt opp i denne planen.

Hovedstyret vil i løpet av høsten 2012 starte dette arbeidet med å nedsette et Organisasjonsutvalg. Dette vil få som mandat å vurdere og komme med forslag til hvordan MEF kan styrke og utvikle det faglige arbeidet for ulike faggrupper. Som en del av arbeidet skal organisasjonsutvalget gjennomgå MEFs organisasjonsstruktur.

For å få enda mer kunnskap om hva medlemsbedriftene forventer av organisasjonen sin planlegger vi å sende ut en medlemsundersøkelse helt i begynnelsen av 2013. Der vil vi be om bedriftenes tilbakemelding på hva MEF er gode på – og hva vi bør bli bedre på. Jeg håper mange vil svare på denne undersøkelsen når den kommer. Og jeg kan forsikre om at vi vil ta tilbakemeldingene alvorlig og legge oss i selen for å gjøre det enda mer interessant å være MEF-medlem.

Mange MEF-medlemmer har kjøpt og bruker MEFs kvalitetssikrings- og HMS-system, som er ett av mange medlemstilbud. Det ble lansert i ny, web-basert utgave for få år siden, og siden lanseringen har vi arbeidet kontinuerlig med forbedringer og oppgraderinger for at det skal bli så funksjonelt og effektivt som mulig for brukerne. Nå er vi inne i en ny runde med forbedringsarbeid. KS-/HMS-systemet skal bli mer bedriftstilpasset og lettvinnt for brukerne. Blant annet ved at det skal bli lettere å gjenbruke dokumenter, man skal kunne lage og gjenbruke egendefinerte dokumenter og endrings- og avvikshåndtering skal bli enklere, for å nevne noe. På den tekniske siden skal systemet forbedres i volum, ytelse og robusthet i forhold til ulike nettlesere. Dette forbedringsarbeidet er krevende, kostbart og tar tid, og vil bli lansert i løpet av 2013. Jeg håper vi vil innfri forventningene når den tid kommer.

Forventninger ligger også i luften utenfor MEF-organisasjonen. For ikke så lenge siden fikk vi en ny samferdselsminister. Marit Arnstad har den utfordring å innfri forventningene om full oppfylning av målsettingene i inneværende Nasjonal Transportplan når Statsbudsjettet legges fram 8. oktober. Og hun vil ikke mer enn så vidt ha fått roet seg etter dette før ny Nasjonal transportplan skal legges fram på vårparten i 2013. Der har vi i MEF – og mange andre – en klar forventning om at planene skal vise minst pluss 45 prosent i forhold til samferdselsinvesteringene i inneværende periode.

Noen som har lyst til å vedde på hvordan det går? Den som lever får se – og vi i MEF skal si klart fra hva vi mener uansett resultat.

En travel og fin høst ønskes dere alle!
Trond Johannesen

OM MELLOMLEDERE, TOPP OG REKRUTTERING

MEFs kompetanseavdeling legger opp til en oppsplitting av tilbudet ved MEFs mellomlederskole som et bidrag til enda mer rendyrking av roller i bedriftene. Topplederne skal tilføres enda mer kompetanse og fokus på rekruttering til anleggsbransjen er stadig vekk et superviktig tema.

MEF-skolen

MEF-skolen har siden århundreskiftet etablert og gjennomført Mellomlederskolen og Prosjekt- og bedriftslederskolen.

Mellomlederskolen som er rettet mot anleggslederrollen har vært gjennomført med klasser hvert år, mens Prosjekt- og bedriftslederskolen har generelt hatt sine klasser annen hvert år. MEF-skolen har nå kommet fram til at for fremtiden vil dette tilbudet splittes opp i to nye skoler, en ren Prosjektlederskole og en Bedriftslederskole. Dette er gjort ut fra ønsket om å rendyrke enda bedre de to forskjellige rollene i bedriften. Begge skolene vil i fremtiden ivareta de arbeidsoppgaver som ligger til de to rollene i bedriftens daglige virke.

Topplederutdanning

MEF-skolen satte i gang våren 2011 et utviklingsarbeid for et Topplederprogram. Tanken var å kunne gi daglige ledere i etablerte bedrifter ekstra påfyll og inspirasjon for sin egen og bedriftens utvikling.

Utviklingsarbeidet er godt i gang og en del viktige premisser for programmet er lagt. Involvert i dette arbeidet har vært 7 - 8 toppledere fra diverse næringer og etater i privat og offentlig virksomhet. Disse har selv enten deltatt i eller vært med i utviklingen av tilsvarende tilbud i sin virksomhet. I tillegg har man fra daglige ledere blant MEFs medlemsbedrifter fått konstruktive innspill og tanker rundt et slikt Topplederprogram for MEFs medlemsbedrifter.

Programmet begynner nå å ta form og MEF-skolen satser på å ha tilbudet tilgjengelig i løpet av høsten/vinteren 2013/2014.

Av de ønskede mål for Topplederprogrammet kan nevnes;

- MEFs topplederprogram skal bidra til å styrke toppledernes lederkompetanse med sikte på bedre lønnsomhet og konkurranseevne.
- Topplederne skal få tilgang til verktøy/gode løsninger som kan benyttes i hverdagen som bedriftsleder.
- Topplederen skal gjennom tilføring av ny kunnskap innen relevante fagområder få større trygghet i utøvelse av bedriftsledelse. Skape trygghet i lederrollen

Gjennomføringsrammen for programmet vil bli basert på 4 samlinger/seminarer/nettverksmøter.

Nærmere informasjon om Topplederprogrammet vil bli gitt under Anleggsdagene 2013.

Ser framover Fred Arild Gyldenås står satdig i spissen for nytenkning i MEFs skole- og opplæringsprogram.

Rekruttering - mangel på arbeidskraft?

Det er mangel på arbeidskraft innen Anleggsbransjen. Dette er på alle faglige nivåer og arbeidsroller. Det er ikke lett å få tak i person med ønsket kvalifikasjoner, ei heller mulige kandidat for opplæring i egen bedrift. Dette er ikke et problem for bare anleggsbransjen, men en utfordring innenfor de fleste næringer og som derfor skaper stor konkurranse om gode kandidater.

Vi ser at det pr i dag er en underdekning av ingeniører, både fra teknisk fagskole og ingeniørhøgskoler i forhold til det faktiske behovet i bransjen og det offentlige. Dette skyldes nok i større grad at behovet har økt og uteksaminerte kandidater har stagnert.

Når det gjelder fagarbeidere så er det god søkning til VG2 Anleggsteknikk i den videregående skole. Dessverre kommer ikke alle de som søker inn på sitt ønskede valg, grunnet for dårlige karakterer i og med at det er dette som styrer inntaket.

Dagens VG2 Anleggsteknikk tilbud kan ta inn i rundt 500 elever, mens behovet i bransjen og søkning til tilbudet ligger mellom 600-700. Her er det ungdom som ønsker seg inn i bransjen med et fagbrev som mål, og som det er viktig at vi får tilgang til.

Her er det en del upløyd mark med hensyn hvordan man kan få tak i disse og gi de et tilbud som leder dem inn til våre fag. Både bransjen, opplæ-

LEDERE

ringskontor og skolene må få til et samarbeid som gjør at vi kan ivareta den enkelte ungdoms ønske om yrkesvalg.

Vi må først og fremst stå på for å få etablert flere klasser ved de skoler som har stor oversøkning til sitt tilbud, slik at flere kan få følge den oppsatte planen for videregående innen ønsket fag.

Vi må bli flinkere til å informere og følge opp de som eventuelt ikke får sitt førstevalg på VG2, slik at alternative opplæringsløp kan tilbys innen ens ønskede fag. Kunnskapsløftet gir stort rom for dette, og alternative løp har vist seg å være vellykket.

Informasjonen om mulighetene er det viktig at både rådgivere i skolen, opplæringskontor og bedrifter informerer om til aktuell ungdom. Et stort ansvar ligger på bedriftene i å være åpne for å kunne bistå i slike alternative løp, som kan medføre noe mer ekstra arbeid, men som bidrar til fremtidig fagkyndig arbeidskraft.

Det er viktig at vi får tak i de som viser interesse for bransjen og bistår til å skape muligheter for disse til å gjennomføre nødvendige utdanningsløp.

Tekst

| FRED ARILD GYLDENÅS, KOMPETANSESJEF I MEF

Foto

| SIGNY SVENDSEN

Vi har
stål på lager!

KVX

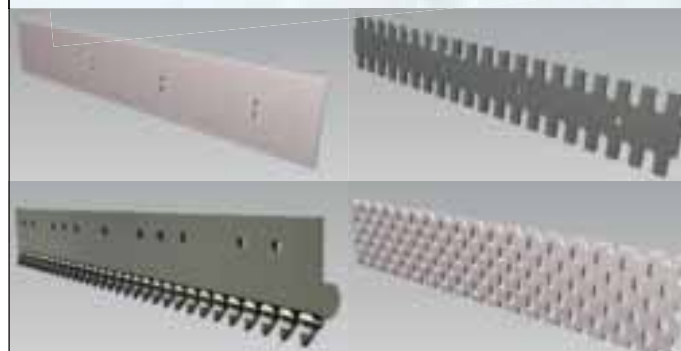
KVX VEISTÅL

*Tilgjengelig over hele
landet gjennom vårt
enestående forhandlernettt!*

MORE BITE FOR YOUR MONEY

Mer info på
veistal.no

V Å R F O R H A N D L E R :

Volvo Maskin Service

www.volvomaskin.no

KVX

ORSTADVEGEN 134, 4353 KLEPP STASJON

TLF.: 51 78 50 80, FAKS: 51 78 50 81, E-POST: KVX@KVX.NO

HESTEKREFTER FRA CRAMO FOR ALLE VÆRFOR- HOLD!

"Cramo har alt vi
behøver. Og litt til."

UANSETT VÆR FINNES DET ALLTID EN PASSENDE LØSNING

Med Cramo som samarbeidspartner har du som kunde alltid tilgang til tusenvis av maskiner som passer for bygg-, anlegg- og industri, eller når du skal gjøre noe hjemme.

På www.cramo.no finner du enkelt fram til våre avdelinger rundt om i Norge. Velkommen til Cramo, din totalpartner i all slags vær!

FOR A GREAT DAY AT WORK

C R A M O

www.infoeasy.no

Maskinentreprenørenes IT partner

Reduser tidsforbruk på administrasjon

- Hurtig timeføring for mann og maskin
- Mobil timeregistrering
- Effektiv fakturering
- Prosjekt- og maskinregnskap
- Ressursstyring og utleie
- Fastpris og tilleggsarbeid
- Elektronisk bilagshåndtering

Kontakt oss i dag for produktdemonstrasjon

Daldata Bergen AS - 55 54 71 00 - infoeasy@daldata.no

Høy aktivitet og fortsatt vekst i bygg og anlegg

Omsetningen i bygge- og anleggsvirksomheten økt med 15,3 prosent på ett år. Produksjonen ligger 8,5 prosent over nivået i 2. kvartal i fjor

Omsetningen i bygge- og anleggsvirksomheten var på nesten 52 milliarder kroner i mars og april 2012. Dette er en økning på 15,3 prosent sammenlignet med samme periode i 2011.

Vekst i omsetningen

Veksten i omsetningen har styrket seg i 2012 etter å ha ligget relativt stabilt på rundt 10 prosent gjennom hele 2011.

Omsetningen innenfor næringen "oppføring av bygninger" var på 21 milliarder kroner i 2. termin 2012. Dette er en økning på 20,7 prosent sammenlignet med samme periode i 2011.

På fylkesnivå er det bygge- og anleggsbedriftene i Buskerud som har hatt den største omsetningsveksten i 2. termin i 2012, med en økning på 20,9 prosent fra samme termin året før. Kun Troms hadde en nedgang i omsetningen i forhold til i fjor. Nedgangen var på kun 0,2 prosent.

All omsetning i denne sammenheng er eksklusive merverdiavgift.

Høy aktivitet i bygge- og anleggsnæringen

Veksten i produksjonen i bygge- og anleggsnæringen stoppet opp på et høyt nivå i 2. kvartal 2012. Produksjonen ligger 8,5 prosent over nivået i 2. kvartal i fjor, ifølge virkedagskorrigererte tall.

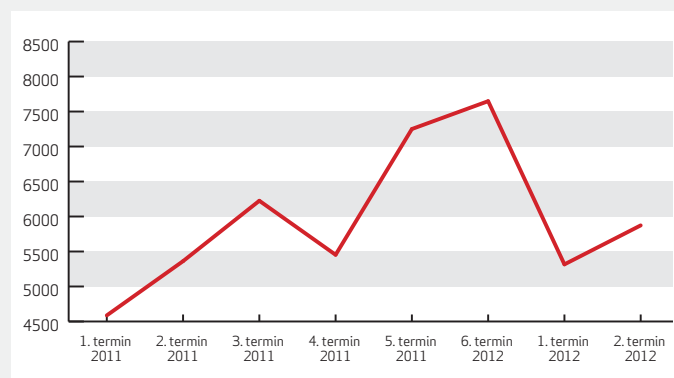
Når det korrigeres for sesongmessige variasjoner, har aktiviteten i bygge- og anleggsnæ-

ringen økt med 0,6 prosent fra 1. kvartal til 2. kvartal 2012. Produksjonen er dermed på høyde med toppnivået i 2008.

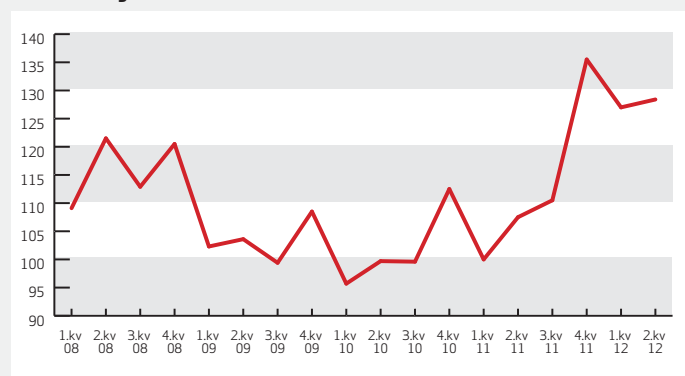
Den positive utviklingen i bygg og anlegg skyldes en rekordhøy aktivitet i anleggssektoren. Produksjonen i anleggssektoren har økt med 17 prosent fra 2. kvartal i fjor, ifølge virkedagskorrigererte tall.

Kilde SSB

Omsetningsstatistikk (mill. kroner), Anleggsvirksomhet

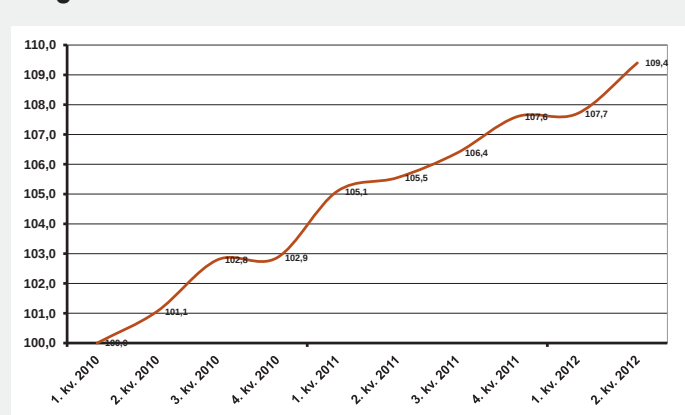
Produksjonsindeks

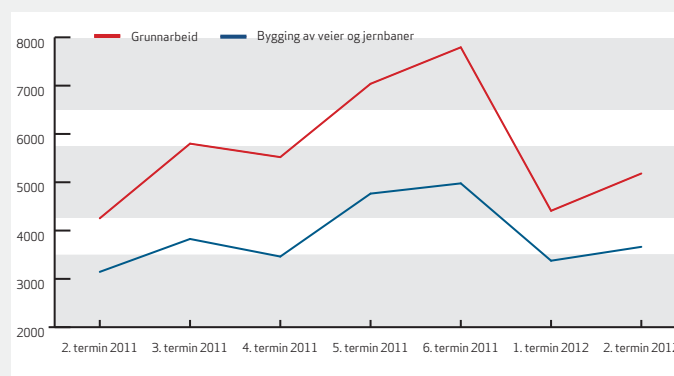
Skogsmaskinindeksen

Har du spørsmål, ta kontakt med MEF v/sjeføkonom Stein Gunnes, stein.gunnes@mef.no, tlf. 22 40 20 25. Kilde: NTNU

Skogsmaskinindeksen

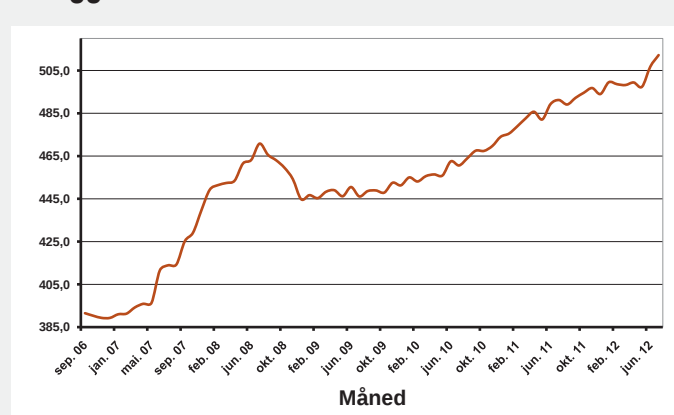
Grunnarbeid/ bygging av vegar og jernbaner

Anleggsmaskinindeksen

Indeksen omfatter kostnader vedrørende avskrivning, renter, reparasjon, vedlikehold og drift inklusiv førerlønn. Kilde: NTNU

Anleggsmaskinindeksen

Flowtite GRP-rør: Et lett valg

Å legge rør kan være utfordrende, enten det er et stort eller lite prosjekt, krever store eller små dimensjoner, har høyt eller lavt trykk. Unike produkttegenskaper og fleksible løsninger er noe av det som følger med Flowtite GRP-rør. Vi mener det er et lett valg.

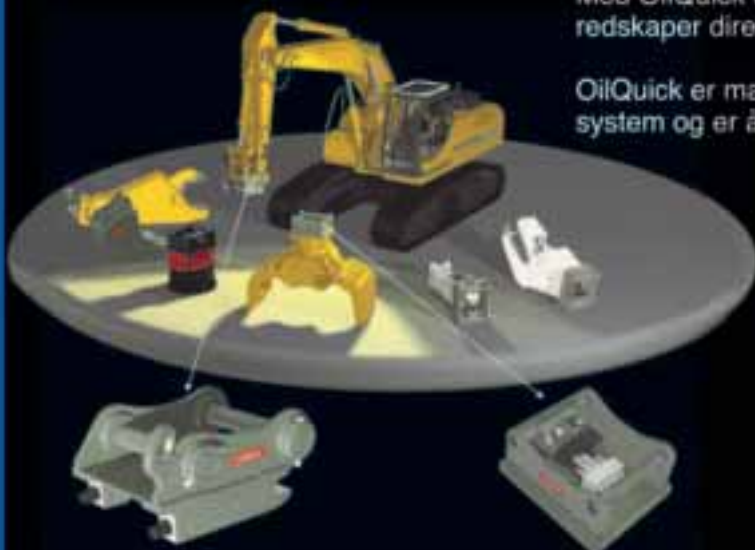
APS Norway AS · Postboks 2059 · 3202 Sandefjord · Telefon: 99 11 35 00 · info-no@aps-sales.com · www.aps-sales.no
Et selskap i **AMIANIT Group**

Riktig redskap til riktig jobb!

Med OilQuick hurtigkoblingsfester kobler du hydrauliske redskaper direkte fra førerstedet fort, enkelt og lønnsomt.

OilQuick er markedets mest avanserte hurtigkoblings-system og er å få til gravemaskiner mellom 1-120 tonn.

Mekanisk redskapsgrind

Hydraulisk redskapsgrind

Hammerplate

Pendeladapter

OTS Trading

Overseas Trading & Service Co. A/S
Postboks 267, 1326 Lysaker
Tlf. 67 12 24 60 - fax 67 58 07 16

Ole mob. 950 60 166, Kjell mob. 907 64 332 · Avd.kontor Larvik: A. Brattlie tlf.: 920 58 816
e-mail: mail@ots.no - www.ots.no

Holder til i Innfjorden i Rauma kommune

Størst i Norge på veirekkverk

Over 30 års erfaring

MEF-medlem

39 ansatte og en omsetning i 2010 på kr 121 millioner

www.agjerde.no

ARVID GJERDE AS 6315 INNFJORDEN
TLF: 71 22 72 22 E-POST: GJERDE@AGJERDE.NO

Har du kontroll på

- timene • vektøy • vareforbruk
- kjøretøy • skjema/dokumentasjon
- rodelister/brøytelister

Litt smartere, litt enklere!

SmartDok
www.smartdok.no

salg@smartdok.no • 90 40 33 33

DIGPILOT

MASKINSTYRING 2D OG 3D

NYHET! Verdens eneste! Alt i en boks!
DigPilot 2 antenne GNSS Rover

- Sømløs dataflyt fra DigPilot - Rover - Internett
- Radio og internett modem innebygget
- Utviklet og produsert i Norge av Gundersen & Løken AS

Ring for introduksjonstilbud 22 81 39 90

Vår egen DigPilot laserserie.
Meget god kvalitet til en gunstig pris!

Theis TPL1N

Theis TPL2N

Theis TPL2N
Tofallslaser med autoslope,
fjernkontroll og kikkertsikte

Theis Quickset.
Planlaser.

DigPilot
GNSS Rover

Alle lasere kommer i koffert med lader og mottaker.

Service - Salg - Utleie

Drop-in service

Fra klokka 07.00 til 09.00 utfører vi kontroll og justering av instrumentene dine mens du venter.

Gundersen & Løken AS

Postboks 53 Lindeberg
Besøksadresse: Jerikoveien 26
info@gl-instrumenter.no

1007 OSLO
22 81 39 90
www.gl-instrumenter.no

FIKK HAS PÅ DIESELDYRET

Etter tallose problemer med tette dieselfiltre på samtlige anleggsmaskiner og -traktorer både om sommeren 2010 og spesielt vintersesongen 2010/2011, fikk daglig leder Sven-Ole Nasset i Anon-by Maskinentreprenør AS endelig bukt med trøbbet: Han skiftet ganske enkel drivstoffleverandør.

Minnene fra vintersesongen 2010/2011 ligger fortsatt og lurar i bakhodet til Sven-Ole Nasset. Maken til driftsproblemer med dieselfiltre og drivstoff hadde han aldri før opplevd selv etter 28 vintersesonger med anleggs- og skogsmaskiner bak seg i alle typer vinterklima.

- Den vinteren må jeg få se å få over i glemmeboka, enda det går an å le litt av det hele i dag. Driften var et mareritt for både meg og alle ansatte. Som de fleste husker lå sprengkulda som et lokk over store deler av landet i månedsvis. Kulda i seg selv rent menneskelig kunne håndteres greit med effektive mottiltak, men tette dieselfiltre fant vi ingen løsning på enda vi prøvde alt som tenkes kunne for å få has på elendigheten, sier Sven-Ole Nasset.

Burde skjedd før

Det eneste han og karene som kjørte maskinene ikke prøvde den vinteren, var å gå over til en annen leverandør av diesel. Nasset mener i etterpåklokskapens tegn at overgangen til Statoil burde skjedd mye tidligere, og at han har kun seg selv å klandre.

- Denne historien høres nesten litt dum ut i dag, men det fantes i teorien

Superfornøyd Sven-Ole Nasset ble kvitt problemene med tette drivstoffiltre etter at han gikk over til et annet oljeselskap som leverandør av anleggsdiesel.

"Long life" Etter leverandørskiftet har dessuten filteret på den nye hovedtanken vært i bruk kontinuerlig uten behov for bytte.

ingen grunn til å skifte drivstoffleverandør. Alle oljeselskapene som driver i denne bransjen viser til – og skal forholde seg til – regler og forordninger som står i de respektive databladene for grønn, avgiftsfri anleggsdiesel, og for så vidt også for alle andre typer drivstoff. Da er det ikke mistanker til avvik fra disse fastlagte egenskapene som dukker opp aller først.

Og ved en grundig sjekk av databladene fra de mange oljeselskapene som leverer anleggsdiesel, er egenskapene helt like med tanke på viktige detaljer som oppgitt laveste temperatur i forhold til virkelig lufttemperatur og andre vinterrelaterte faktorer.

Fjernet egne feilkilder

Selv om kulda bet ekstra i buksene vinteren 2010/2011, var temperaturrene i forhold til fare for tette filtre fortsatt langt unna de reelle minusgradene. Og grønn anleggsdiesel er heller ikke blandet ut med biodiesel, slik avgiftsbelagt blank diesel for bruk til person- og lastebilparken er.

- Dette kunne alle selskapene garantere, selv om blank diesel inneholder helt opp til 7,5 prosent biodiesel også vinterstid. Dermed måtte vi jo også utelukke iblandet biodiesel med dårligere vinteregenskaper og mindre gunstig blokkeringspunkt som kilde til alle de tette filterne vi slet med, rekapitulerer Sven-Ole Nesset.

Dermed ble det å gå løs på egne og interne driftsrelaterte vinterrutiner. Hovedtanken for diesel i stål på 1.300 liter ble erstattet med en ny og fikk egen vannutskiller. Også den gamle transporttanken på 200 liter ble skiftet ut til fordel for en ny i glassfiber med alt som tenkes kan av det aller

siste innen utskiller- og renseutstyr. Begge tiltak ble gjort i troen på at det hele måtte skyldes gammelt og eget slendrian med rensing og utskilling og lite gjennomtenkt internhåndtering under fylling av diesel og transport.

Trøbbel for andre også

Men neida. Maskinene slet som før med hyppige motorstopp på grunn av potte tette dieselfiltre. Nesset har ikke lenger oversikt over hvor mange han skiftet i løpet av denne vinteren. På det verste opplevde han at en maskin alene fikk tre bomstopp i løpet av bare én dag med tilhørende filterbytte hver gang.

- Filterkostnadene røk oss nesten over hodet til slutt. Maskinparken er ikke all verden stor, en 8-tonns Kubota-graver og en noe eldre Fiat Kobelco-graver på 18 tonn, pluss tre Valtra-traktorer. Jeg husker fortsatt at Kubota-graveren som da var nesten helt ny, fikk motorstopp bare en uke etter full fabrikk-service med komplett filterskifte. Da vi tenkte oss om, kom vi på at filterproblemene huserte sommeren 2010 også, men ikke i like stor grad.

Det var nesten så Nesset og kollegene lurte på om selskapet var underlagt en slags forbannelse eller noe i den duren. For det handlet ikke bare om egne driftsproblemer.

- Mye ekstra plunder og heft ble påført både oppdragsgivere og ofte en fullstendig uskyldig tredjepart, som for eksempel vanlige trafikkantar som måtte vente ved sperringer lenger enn tiltenkt de gangene oppdragene var knyttet til veiarbeider og maskinene stoppet uten varsel.

Etter at filtertrøbbelet hos Anonby Maskinentreprenør AS ble allment

912D
Slik du kjenner den i dag...

912DS
Med fjærende framaksel...

912HM
Med større hjul og fjærende framaksel!

www.hydrema.com

HYDREMA

ØSTFOLD, OPPLAND SØR, BUSKERUD,
VESTFOLD OG TELEMARKE:

Gisli Olafsson: 406 13 993

ØVRIGE:

Bjørn M. Eriksen: 911 99 692

922D
I std. utførelse...

922D 2.55
Vegversjon!

Fortvilet Vinterseongen 2010/2011 var nær ved å drive Sven-Ole Nesset til vanvidd på grunn av ustanselig potte tette dieselfiltre på alle anleggsmaskinene (Arkivfoto).

kjent via et dypt hjertesukk i Anleggsmaskinen, kom drivstoff igjen opp som aktuelt diskusjonstema innad i bransjen. Også oljeselskapene tok aktivt del, men bare med generelle råd. Ingen hadde noen god og akseptabel forklaring på Nessets tilfelle.

Den endelige løsningen

Det var da Sven-Ole Nesset kom på ideen: Hvorfor ikke prøve drivstoff fra et annet oljeselskap?

- Det eneste uprøvde alternativet! Og gjett om overraskelsen ble stor! Alle problemene med tette filtre forsvant som dugg for sola. Etter leverandørbyttet har maskinene malt som katter både vår, sommer, høst, neste vinter, ny vår og denne sommeren. Og filteret på hovedtanken er ikke skiftet etter det. Da var jeg helt sikker på at problemet var løst, og at tida var inne til å dele erfaringene med bransjekollegerne mine, sier Nesset.

Det har han nå gjort.

- For egen del gikk jeg altså over til Statoil som leverandør. Etter det er alle filterskift kun gjort i tråd med serviceintervallene for hver enkelt maskin.

Sven-Ole Nesset påstår ikke at andre opplever det samme som ham ved eventuelt å skifte til Statoil. Alle oljeselskaper konkurrerer i markedet for å gi kundene best mulig kvalitet.

- Årsakene i vårt tilfelle kan ligge et eller annet sted i det lokale distribusjonsnettet, eller at drivstoffet lagres forskjellig fra selskap til selskap. Så hovedbudskapet mitt er rett og slett å skifte til en annen leverandør dersom drivstoffet tetter seg i filterne på anleggsmaskinene uansett hvilken leverandør som brukes. Det førte for vår del til underverker, sier Sven-Ole Nesset.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Fundamentering AS

PELING SPUNTING FORANKRING

www.fas.no

DAGENS DOBBEL

Kostnadsutt Morten Brenden (t. h.) og Tom Hetland Lyse sjekker kvaliteten på gravejobben som Yngve Haug (skjult i hytta) utfører med Wacker Neusons egen demograver. Haugs maskin står igjen ved Tronsliens hovedbase på Alnabru.

I påvente av endelig klarsignal fra Wacker Neuson-konsernet i Tyskland har anleggsgartner Tronslien AS startet med grunnarbeidene for utbyggingen hos Wacker Neuson AS med maskinimportørens egen 15 tonns demo-beltegraver. På Frogner i Akershus skal 300 kvadratmeter lokaler etter planen dobles til vel 600 i nær framtid.

Det gikk hele fire år fra de to tyske maskin- og utstyrproducentene Wacker og Neuson ble strukturert som ett selskap, til de norske datterselskapene samlet seg i et tilsvarende fysisk fellesskap. Bare et drøyt år etter at det vekstsugne Wacker Neuson-konsernet samlet troppene i Norge under ett og samme tak på Frogner i Akershus, er vekstprosjekt nummer to godt i gang.

Wacker Neuson AS kjøpte i 2011 et nesten nytt anlegg med salgskontor, reservedelslager og verksted inklusiv en 11 mål stor tomt med nye E6 på en side og "gamle" E6 på den andre siden. Et utleieselskap for nyttekjøretøyer hadde nettopp flyttet fra det mange mener er en kremtomt til nåværende virksomhet.

- Formidabel vekst

Utbyggingen som nå står for døra skjer tilfeldigvis parallelt med at maskin- og utstyrssalg i anleggsbransjen i Norge igjen er i ferd med

å nå store høyder. Noen tror til og med at salgsrekorden fra 2007 skal bli slått i løpet av 2012.

- Etter at vi etablerte oss under ett tak her på Frogner har utviklingen vært formidabel, sier utbyggingsansvarlig Morten Brenden i Wacker Neuson.

- Det gjelder både i gravemaskinsegmentet og for annet anleggsutstyr. Så jo, utvidelsen vi har satt i gang kom akkurat da den trengs. Wacker Neuson produserer små og mellomstore bygg- og anleggsmaskiner og gravemaskiner, og er representert i 40 land. I Norge har selskapet også salgskontorer i Trondheim og Kristiansand, samt salgs- og servicepartnere i Bodø, Bergen, Molde, Stavanger og Stathelle.

Tysk designprogram

Lokalene Brenden og kollegene har holdt til i det seneste året måler

PÅ FROGNER

ganske nøyaktig 300 kvadratmeter. Tilbygget blir tilnærmet like stort med sine 313 kvadratmeter.

- Når alt står klart får hele anlegget samme design som alle øvrige Wacker Neuson-anlegg ellers i Europa. Morselskapet vårt har innarbeidet et eget identitetsprogram etter en fast standard. Eksisterende lokaler er fra før topp moderne og glir fra før godt inn i det fastsatte designprogrammet. Ingen vil være i tvil om hvem som holder hus her når alt blir ferdig, forsikrer Morten Brenden. I påvente av at tyskerne skal gi endelig tilslutning til ferdige planer og kostnader for utvidelsen er grunnarbeidene allerede godt i gang. Og det generelle kostnadsnivået for bygging av industrilokaler i Norge er slett ikke å spøke med.

Dobbelt opp Morten Brenden har ansvar for det kommende nybygget som sikrer arealdobling for Wacker Neusons salgs- og servicelokaler på Frogner.

- Vi fikk inn minst tre anbud på grunnarbeidene, og like mange på selve byggingen, sier Brenden.

"Kostnadskutt"

For å gjøre sitt til å pynte på kostnadsnivået la Brenden & co inn bruk av Wacker Neusons egen demograver i kontraktgunnlaget for grunnarbeidene.

- Det er ikke sikkert det vilkåret påvirket totalprisen så veldig mye, men var en gest fra oss overfor morselskapet vårt at vi gjør hva vi kan for å holde kostnadsnivået nede, sier Brenden spøkefullt. Og maskinfører Yngve Haug hos Tronslien AS har ingen ting i mot å kjøre en Neuson-graver på jobb mens hans egen maskin står igjen ved hovedbasen på Alnabru.

- Vi har ikke denne modellen i egen stall, men maskinen fungerer helt suverent og gjør jobben nøyaktig slik jeg ønsker. Vi så ikke noe galt i å ta på oss grunnarbeidene uten selv å holde gravemaskin, sier Yngve Haug. Sammen med blant annet sjåfør Tom Hetland Lyse har han foretatt full masseutskifting på og planering av om lag halvparten av den 11 mål store tomten, og fullført en sperrevold mot travle E6 i hele tomtas lengde.

Full kapasitet

Kravet og bygging av voll med et tilhørende gjerde er vilkår som Wacker Neuson fikk med på kjøpet.

- Det har med faktorer som støy, miljø og sikkerhet å gjøre. Masseutskiftingen skyldes behov for ekstra stabil grunn fordi utbyggingen vår også omfatter en stor rundkjøring inne på tomten for lasting og lossing av maskiner og utstyr med tunge transportbiler og semitrailere. I påvente av selve gravearbeidene for nybygget passer det veldig godt å fullføre de øvrige tomteplanene. Det vil gjøre gravearbeidet til selve tilbygget mye enklere, forklarer Morten Brenden.

Det nye bygget skal innredes som et topp moderne og velutstyrt verksted, samt inneholde mer plass til reservedeler.

- Salgs- og administrasjonsdelen, og til dels delelageret er veldig bra som det er. Nybygget betyr imidlertid en kraftig økning av verkstedkapasiteten for både reparasjoner og klargjøring. I tillegg oppnår vi full utnyttelse av vaskeanlegget vårt, sier Morten Brenden.

Hjemmebane Yngve Haug er godt fornøyd med ytelsene til Neuson-graveren han pent må bruke når det jobbes på Wacker Neusons egen banehalvdel.

INTENS HØST I GRENSELAND

Innleid Kjell-Kristian Skårer er innleid fører med egen gravemaskin ved Ørje tollsted, og tar hånd om flerfoldige tusen kubikkmeter sprengstein. Askim Entreprenørs egen Roc 7 borerigg i jobber i bakgrunnen.

Etter flere år med svensk-norske diskusjoner rundt et samarbeid om nytt felles Ørje/Töcksfors tollsted på Riksgrensen, endte det hele med fortsatt "tull" for svenskene. Norge derimot bygger nå en ny og hypermoderne tollstasjon i Ørje der Askim Entreprenør AS har totalentreprisen.

Ørje tollsted bygges i disse dager ut og moderniseres til de grader med en kostnadsramme på rundt 100 millioner kroner. Oppdragsgiver er Toll- og avgiftsdirektoratet, Statsbygg har ansvaret for prosjektledelsen, Askim Entreprenør har totalentreprisen, mens A. L. Høyer Askim AS har rolle som byggeleder. Og for liksom å gjøre byggingen av nye Ørje tollsted til en totaloppgave for tettstedet Askim, har Askim Entreprenør, som rett nok har hovedkontor i Spydeberg, like godt også leid inn nødvendig ekstra maskin- og førerhjelp fra maskinentreprenør og MEF-kollega R. Krusinski & Sønn AS med tilhold i – ja, nettopp Askim.

- Denne kontrakten er både krevende og omfattende,

MÅNEDENS PROSJEKT | NYE ØRJE TOLLSTED

og vi er svært stolte over å sikre oss den i skarp konkurranse med flere andre store entreprenørbedrifter, sier assisterende prosjektleder Marius Sortland Myklebust i Askim Entreprenør.

- Akkurat nå er vi nok inne i den mest intensive perioden for grunnarbeidene før selve byggingen starter, sier han.

Grenseprengende?

De forberedende grunnarbeidene med hogst, stubberydding og fjell- og steinjobbing startet opp allerede i april. Mot slutten av august var 35.000 faste kubikkmeter fjell skutt ut og blitt til sprengstein, og området klargjort så mye at det var på tide med nedlegging av grunnsteinen.

Men mye gjenstår og det er mye å passe på. Et artig poeng er for eksempel Askim Entreprenørs plikt til å passe på at det ikke oppstår uønsket utveksling av land fra det svenske Folkhemmet i øst til

norsk territorium.

- En lang strekning av tomte vi opparbeider ligger faktisk inntil grensegata mot Sverige. Her finnes mye vasstrukken myrjord som vi må sikre mot å skli over grensa fra Sverige og havne i Norge, sier Myklebust.

Hele prosjektet har en utgangsramme på rundt 105 millioner kroner. Askim Entreprenørs andel er på 62 millioner kroner som totalentreprise, og de pågående grunnarbeidene utgjør bare deler av oppdraget. Askim Entreprenør er da også godt rustet til store oppgaver etter 15 år som er gått siden oppstarten. Bedriften er utviklet fra en ren maskinentreprenørbedrift til å bli Østfolds største entreprenøraktør med kapasitet og kompetanse på de fleste driftsområder med årlig omsetning på nærmere 300 millioner kroner og dagens godt over 120 ansatte. Ferdig 2013

Utredningsarbeidet for det nye

tollstedet startet allerede i 1995, men låste seg etter hvert fast da de to nabolandene i mange år kjørte sonderingsrunder rundt muligheten for å satse på et felles svensk-norsk tollsted i grensetraktene langs E18-strekningen Ørje i Norge og

Töcksfors i Sverige.

Men svenskene trakk seg ut av alt sammen i 2008, og i to år senere ble det helnorske byggeprosjektet vedtatt i form av en praktisk gjennomførbar byggeprosess på den norske siden av grensen der Ørje tollsted ligger i dag.

Derfor driver broderfolket fortsatt med tull- og grensekontroller langs E18 mot øst Sverige fra sin lille sjekkepost ved Töcksfors, men skal angivelig snart bygge sitt eget tullsted et steinkast unna sin side av riksgrensen.

Mens byggingen pågår fortsetter det norske tollvesenet egen kontrollvirksomhet fra et midlertidig

tollsted rett ned bakken fra der det nå bygges. Planlagt ferdigstillelse er satt til sommeren 2013. Da skal den nye og godt utstyrte kontrollhallen på 1.250 kvadratmeter åpnes for saumfaring av de mange trailerne som daglig passerer grensen fra øst.

Nåværende kontrollhall av eldre dato og betydelig mindre kaliber, blir samtidig stående til spesielt bruk. Det gjør også det tidligere moderniserte kontorbygget som fortsatt fyller alle krav til dagens administrative drift av tollstedet.

Bedre arbeidsforhold

Kontrakten med Statsbygg har som mål å oppnå full massebalanse innenfor tomtegrensene, det vil si full utnyttelse med gjenbruk og omskifting internt av de ulike typene massene som finnes der. Det meste er slik Askim Entreprenør ser det, fast fjell som sprenges ned og anvendes som stabiliseringslag nesten overalt på de 36.000 kva-

Pionerer i No-Dig siden 1962

GRUNDOMAT-N

Toppmodellen av jordrakett

Den nye N-modellen:

- bevegelig, kroneformet hode
- korte modeller for trange arbeidsforhold
- enkelte modeller med 2 gear forover + revers
- enkelt vedlikehold, ingen limte deler
- optimal sikkerhet for operatør

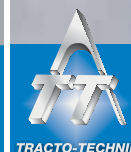

TT importør
i Norge:

ABS-MASKIN AS

Strandveien 20A · Postboks 34 · 3051 Mjøndalen · Tel: 32 23 18 10
E-mail: post@abs-maskin.no · www.abs-maskin.no

50 Years
TRACTO-TECHNIK
1962 - 2012

Befaring Prosjektleder Roy Dybedahl hos Askim Entreprenør, Siri Lima fra Blå Landskapsarkitekt AS og prosjektansvarlig i Statsbygg Linda Svenning jobber tett sammen mens nye Ørje Tollsted blir til.

Skap god stemning på medarbeidersamtalen

Da anbefaler vi ikke denne fremgangsmåten. Kjøper du i stedet Medarbeiderforsikringen, garanterer vi god stemning og fornøyde ansatte. Og som MEF-medlem får du selvsagt rabatt også på denne forsikringen. Kontakt oss, så forteller vi mer.

02400 eller if.no/medarbeider

Rolig, vi hjelper deg.

MÅNEDENS PROSJEKT | NYE ØRJE TOLLSTED

ADR TANK 1000-3000 liter

ADR TANK Miljøcontainer

TRANSPORTTANK 410 liter

TRANSPORTTANK 125 & 200 liter

VERA
TANK
veratank.no
Tlf. 92 41 98 00

Eie/leie Anleggsleder Steinar Haug har oppsyn med både egne og innleide maskiner på anleggsområdet.

HMS Hovedverneombud Geir-Inge Mosling har mange kontrollfunksjoner i forhold til Statsbyggs som alltid strenge HMS-krav i egne entrepriser.

dratmeterne. Det innebærer at så å si alt av de flerfoldige tusen faste kubikkmeterne med sprengt stein på området utnyttes og fordeles etter behov.

- Da vi avdekket fjellet fant vi knaus på knaus med høydeforskjeller på 5-6 meter, så det blir fort mye sprengstein. All nødvendig pukk- og steinmasser av ulike fraksjoner produseres på stedet av eget knuse- og sorteringsverk. Kontraktsmålet er full massebalanse, understreker prosjektleder Roy Dybedahl i Askim Entreprenør.

Hele området skal til slutt beplantes og rustes opp til et grønt og miljøtilpasset anlegg.

- Her både er og blir det mer enn nok å gjøre for landskapsarkitektene også, og i anleggsperioden er området avstengt med et 1,5 kilometer langt sperregjerde, sier hovedverneombud Geir-Inge Mosling og viser litt rundt på området.

En annen stor utfordring er avrenning av overflatevann fra flere tusen kvadratmeter med nær sammenhengende og tett asfaltflate. Rundt hele anlegget anlegges

derfor et eget system av dreneringsgrøfter som skal ta unna vannet fra oven.

- Vi snakker om et veldig stort asfaltert område, og mye vann kan skape store problemer om det ikke dreneres unna. Grøftesystemet er knyttet til to større fordrøyningsbassenger som fanger opp og lagrer alt vannet, forklarer Mosling.

Viktig inntektskilde

Satsingen på Ørje tollsted er godt begrunnet. Ifølge lokal tollmyndighet er dagens løsning uholdbar.

Utgått på dato Dagens tollsted i Ørje har alt for liten kapasitet i forhold til den store trailertrafikken.

STÅLTANK for drivstoff

DIESELTANK dobbelvegget

DIESEL- PUMPER

TANKFILTER partikkel og vannfiltrering

VERA
TANK
veratank.no
Tlf. 92 41 98 00

Nytt landskap Siri Lima og Roy Dybedahl studerer plantegninger.

Flere gode grunner til å velge HeatWork:

FrostHeater:

**Mobilt kraftverk;
enkel og lønnsom
teletiner**

FrostHeater: Væsketemperatur 100°C = raskere tining. 70-103 kW. Prinsippet er vannbåren varme. Tiner tele opp til 50 cm per døgn, 200-800 m². Lett vekt, maskinen veier under 2000 kg.

Winter-Insulation:

**Spesialutviklet
for vinterarbeid**

Winter-Insulation: Spesialutviklet 3 og 7 lags matte for bruk ved teletining og vinterarbeid: isolering av rør, grøfter, utgravde områder; herding, tildekking og frostsikring. Flere ulike størrelser.

Ice Guard Systems:

**Frosne stikkrenner
åpnes på 1 minutt!**

Ice Guard Systems: Åpner stikkrenner raskt og effektivt. Kan betjenes av én person. Testet av Jernbaneverket, Mesta, og flere entreprenører og kommuner med stor suksess. Monter nå før vinteren kommer.

Mer beskrivelse, film og referanseprosjekter fra Norge, Sverige og Finland på www.heatwork.com

Ice Guard Systems • Teletining • Frostsikring • Varm luft • Betongarbeid • Fjernvarme • Varmt vann • Vinterisolasjon • Vifter

Produsent/salg:

HeatWork®
industrial heating solutions

Telefon 76 96 58 90. www.heatwork.com
Salg- og produktansvarlig Tommy Larsen, 909 25 048

Forhandler HeatWork region sør:

NASTA

Telefon 33 13 26 00. www.nasta.no
Salg- og produktansvarlig Sjur Wethal, 913 47 166

**MEDARBEIDER-
FORSIKRINGEN**
Spesialpris for
MEF-medlemmer!

Slik får du fornøye medarbeidere

Kjøper du Medarbeiderforsikringen, skaper du garantert god stemning på medarbeidersamtalen. Å gi økt økonomisk trygghet både til dine ansatte og familiene deres – blir verdsett. I tillegg vil det bli lettere å beholde eller hente dyktige arbeidstakere, og sykefraværet kan gå ned. Medarbeiderforsikringen inneholder yrkesskadeforsikring, helseforsikring og utbetaling til de etterlatte hvis det verste skulle skje. Og den beviser at du setter pris på gode medarbeidere. Kontakt oss, så forteller vi mer.

02400 eller if.no/medarbeider

Rolig, vi hjelper deg.

MÅNEDENS PROSJEKT | NYE ØRJE TOLLSTED

Hypermoderne Slik skal nye Ørje tollsted se ut når det står klart til bruk neste sommer (Digitalskisse: Cowi AS)

Stans av tunglastede semitrailere skaper raskt enormt lange køer mens kontrollene pågår. Grense- trafikken over Ørje-Töcksfors skal ha økt med 50 prosent de seneste ti årene, og har med det gjort Ørje tollsted til en av landets aller mest trafikkerte tollstasjoner. Køene påvirker også den jevne trafikken av privatbiler som ikke kalles inn til kontroll.

Det nye tollstedet er prosjektert for å sikre atkomst fra E18 og

parkering på oppstillingsplasser for 39 semitrailere på det romslige uteområdet. Dagens køer som forplanter seg langs E18 vil dermed forsvinne. Og sjåførene på trailerne får en mer behagelig venteperiode med tilgang på service og tjenester i tråd med det de må kunne forvente av en moderne norsk tolletat.

Til gjengjeld er toll på import av varer en viktig inntektskilde for Norge. Toll- og avgiftsdeparte-

mentet mener dagens vanskeligheter med effektiv kontroll og innkreving av avgifter fra tungtrafikk over grensen bedres betydelig når arbeidsforholdene ved Ørje tollsted er ferdig oppgradert.

Maskinfordeling
Ifølge maskinsjef Jan Gunnar Måreng i Askim Entreprenør vil nå maskininnsatsen være på sitt mest intense fram til alt fjell er sprengt og fordelt. Maskinparken ble nylig forsterket med en

rammestyrte Volvo-dumper og en 40 tonn Hitachi-graver. Da var allerede tre dumpere, to 40-tonns Volvo-gravere, og to Volvo- og en Hitachi-graver i 25-tonnsklassen i full drift.

- Noen er egne maskiner, blant annet Atlas Copco Roc 7- borevogna, som har håndtert all boringen. Andre maskiner med fører er leid inn, blant annet fra R. Krusinski & Sønn. Og det selskapet har virkelig mange dyktige førere,

GRAVESKUFFER? SNAKK MED KNU! TLF. 33 43 02 46

www.holgers.no

HOLGER'S AS

ANDEBU NÆRINGS-PARK
3158 ANDEBU
TEL: +47 33 43 02 00
FAX: +47 33 43 02 01
POST@HOLGERS.NO

Hammerplater
Dyrknings-skuffer
Pusseskuffer
Graveskuffer

Gemini 3D entreprenør

MASKINSTYRING/STIKKING

Gemini 3D Entreprenør støtter en nøyaktig og enkel produksjonsoppfølging av byggeprosjekter. Dataflyt gjennomføres effektivt og visuelt på en 3D-plattform.

Import av prosjekterte data:

- o Veg
- o Landskapsmodeller
- o VA / Drenering
- o Konstruksjoner

Støtter ulike typer av filformat til import og eksport:

- o LandXML
- o VIPS
- o DWG / DXF
- o SHAPE
- o KOF

Visualisering og kontroll av data i 3D Eksport til kjente maskinstyringssystemer og landmålingsutstyr.

 powel
effektiv styring

Ørje tollsted

Oppdragsgiver:	Toll- og avgiftsdepartementet
Prosjektledelse:	Statsbygg
Totalentreprise:	Askim Entreprenør AS
Planlagt ferdig:	Sommer 2013
Byggedelen:	Ny kontrollhall 1.250 m2
Grunnarbeid:	Uteareal 36.000 m2
Kapasitet:	Parkering for 39 semitrailere
Kostnadsramme:	105 mill. kroner, hvorav Askim Entreprenørs andel er 62 mill.

sier Jan Gunnar Måreng. Marius Sortland Myklebust begrunner fordelingen av innleide og egne maskiner med lønnsomhet og hva som kan oppnås av effektivitet opp mot samlet behov, noe som stadig varierer på et anlegg som Ørje tollsted.

- Fordelingen mellom eie og leie er alltid noe som må vurderes fra

anlegg til anlegg. Her i Ørje er vi nå i god balanse med hensyn til effektivitet og lønnsomhet med den aktuelle fordelingen som foreligger, sier Marius Sortland Myklebust.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

KJAPP, SMIDIG HYDRAULIKKØ

Lundberg 6200 Lse er en smidig og pigg liten krabat som topper hastigheten på 50 km/t. God følsomhet i hydraulikken inviterer til avslappet kjørestil med veldig bra presisjon. Atkomstmulighetene ved service er en ren glede. Litt mindre bra er at maskinen virker noe stump under transport.

OG ØLSOM

MASKINTEST | LUNDBERG 6200 LSE

Denne redskapsbæreren er kompakt og så smal at man tar seg lett fram nesten overalt. Dette er en perfekt maskin for kommuner, boligbyggelag og eiendomsbesittere. Dette er jo en ren redskapsbærer, og ikke en produksjonsmaskin. Med alle mulige uttak og tilkoplingsmuligheter for mengder av redskap, føles den litt for ekstrem til å ha gående på en bygge- eller anleggsplass.

Det eneste negative vi finner er at maskinen er veldig stump i fjæringen, både på veien og i terrenget. Man sitter der og bare småhopper i hytta. Om det kommer av at testmaskinen hadde industridekk, eller om det skyldes andre ting, er vrient å gi noen forklaring på.

Hytta

Hytta har fått en mer kurvet bakvegg. Det gir med plass inni hytta, og er samtidig viktig på en såpass liten maskin. Lydnivået er veldig behagelig og rundtomsikten er svært god. Når vi ser på instrumenteringen har Lundberg virkelig lyktes å samle det meste i styrespaken. Foruten de vanlige funksjonene i en styrespak er det til og med en mengde knotter til alle hydraulikkuttak. Det er en helt logisk løsning fordi 6200 Lse er en maskin som kan ha flere redskaper tilkopledd samtidig. Derfor er det bra tenkt å samle så mye som mulig. Samtidig krever dette ekstra oppmerksomhet hos føreren som hele tida skal finne fram til riktig knott i det store utvalget. Det er lurt å trene litt så man ikke trenger å tenke det gjennom valgene hver gang.

Et ekstra pluss til sikringsholderen som sitter til høyre bak armlenet på førerstolen, der den er veldig lett tilgjengelig ved sikringsbytte. Bra er også det enormt brede bakspeilet i hytta, som likner mye på de som sitter i racingbiler. Effektive, men stygge.

Klimaanlegget er et av de mest effektive jeg har vært borti. Etter at maskinen hadde stått direkte i solsteiken i noen timer en varm augustdag, kjølte AC-anlegget lufta inni hytta på et blunk. Utmerket!

Hydraulikk

Tidligere modeller av Lundberg som jeg har kjørt har hatt en tendens til å være litt hysteriske i hydraulikken. Da man skulle senke skuffen reagerte maskinen så raskt at man fikk problemer med å henge med. Det var bare pang på! Testmaskinen var fullstendig fri for den slags nykker. Hydraulikken svarer kontrollert på spakbevegelsene og alt går rolig og avslappet for seg. Det er mer følelse ute og går, helt enkelt.

Motor/drivverk

Man kan uten tvil slå fast at det er bra driv i Lundberg 6200 Lse. Akselerasjonen avgir respekt og med en toppfart på 50 km/t går transporttiden mellom forskjellige arbeidsplasser unna som en dans. Men den høye farten beror også for at man må være ekstra varsom, oppmerksom og forsiktig ute i trafikken. Til å være en såpass liten maskin har den godt og vel all styrke som er nødvendig. Å fylle skuffen var intet problem, mas-

kinen jobber ivrig så det gjelder faktisk å håndtere gassen med følsomhet for å unngå hjulspinn. Rett og slett.

Service/daglig vedlikehold

I serviceøyemed er denne maskinen perfekt. Når man løfter av motorlokket, åpenbarer hele kraftpakka seg og blir fritt tilgjengelig rundt baut. Generator, filter, smørenipler, ja – absolutt alt sitter plassert lett tilgjengelig. Daglig ettersyn går også enkelt, selv om jeg skulle ønske at de vanlige kontrollene kunne utfø-

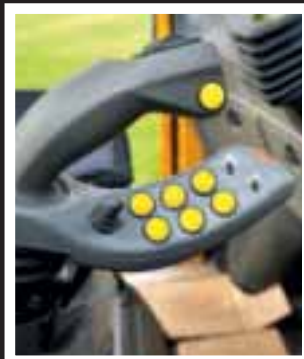
res uten å måtte åpne motorlokket som første skyves bakover og deretter løftes. Litt tungt løft er det også, og her skulle en gassdemper hjelpe godt. Tankrøret er riktig nok plassert innenfor motorlokket, og påfører altså litt mye jobb hver gang diesel skal fylles. Men det er kanskje verdt det med tanke på å forhindre dieseltjuverier.

Maskintester

| RONNY LARSSON

Foto

| SØREN JOHANSSON

Karakterboka

Hytte

Sikt	4,0
Plass	4,5
Ergonomi	4,5
Instrumentering	4,0
Hytteklima	4,5

Hydraulikk

Følsomhet	4,0
Hurtighet	4,0
Styrke	4,5

Motor/drivverk

Transporthastighet	5,0
--------------------	-----

Service

Daglig vedlikehold	4,0
Atkomst ved service	4,5

Totalt

4,3

Tekniske data

Tjenestevekt	6.000 kg
Motor	Deutz TCD2012L042V
Effekt	90 kW (122 hk) vid 2 000 varv.
Transmisjon	Sauer hydrostatisk
Hastighet	50 km/t
Skuffevolum	1,2 – 1,9 m3
Tipplast	4.900 kg
Løftekraft	59,4 kN
Brytekraft	47 kN
Lydnivå i hytta	66 d(B)A
Lydnivå eksternt	101,1 d(B)A

Standard utstyr

- Lastkjennende hydraulsystem
- Hastighet 50 km/t
- 100 % foraksellås
- 3.- og 4.-hydraulikk foran og bak
- Motorhydraulikk foran
- Fleksibel åpning av motorlokk
- Bakkeløfttramme
- Trima-feste foran og bak

Grunnpris: 1.180.000,- kroner

MÅNEDENS BIL | SKODA SUPERB 4x4 LAURIN&KLEMENT

Pris testet modell: Kr. 527.900,-
Motor: 2,0 TDI commonrail, 140 hk/320 Nm (fra 1.750 o/min)
Totaltvekt/nyttelast: 2.230/638 kg
Tilhengervekt m/brems: 2.000 kg
0-100/toppfart: 10,8 sek/201 km/t
Beakkeklaring: 141 mm
Forbruk: 7,8/6,3/5,5 liter/100 km (by, blandet, landevei)

SUNN FORNUFT I

L U K S U S -PAKNING

Skoda Superb leveres nå i fire basisvarianter, men da vi fikk utlevert en kritthvit 4x4 stasjonvogn i Laurin & Klement-utgave (L&K) trodde vi først Harald A. Møller AS hadde startet samarbeid med en parfymeprodusent.

Men vi innså raskt hvor grundig feil vi tok, og at herrene Laurin og Klement i stedet må være to særdeles driftige karer innen luksus- og ekstrautstørsbransjen. For maken til topp opprustet stasjonsvogn med både nyttig – og kanskje også litt unyttig – luksus og overflod har vi aldri vært borti i de 15 årene Anleggsmaskinen har prøvekjørt nye 4x4- og nyttekjøretøyer. Her er det ikke langt fram til den skikkelige limousinopplevelsen som nesten bare noen få erkebritiske bilmerker er i stand til å levere. De separate fotstøttene for middels- og kortbente baksetepassasjerer har vi stor sans for. Og det drenerte avlukket i den ene bakdøra for oppbevaring av en gjennomvåt paraply har sikkert hatt sine fordeler denne regntunge sommeren. Her mangler bare fornemmelsen av en anelse duft Teddy! Det er lett å bli litt sarkastisk når all luksusen skal beskrives, så fra spøk til langt mer alvor: Superb 4x4 stasjonsvogn imponerer på de fleste områder selv uten alt ekstrautstyret, og er i våre øyne etter testkjøringen forståelig nok en høyst irriterende konkurrent for de andre bilmerkene i dette segmentet. Med 127 nyregistrerte Superb-eksemplarer i juni og Skoda som bilmerke på 8. plass i

totalsalget i første halvår, tar den tsjekkiske bilprodusenten stadig godt for seg blant norske nybilkjøpere. Skoda Superb har i flere år vært kjent som en plassmester av rang med hele 633/1.865 liters bagasjerom i stasjonsvogna over nesten to meters lengde med lasteskinne på begge sider. Med oppslått seterygg kan bakpassasjerer boltre seg med bortimot en meter benplass. En helg bak rattet i bilen byr dessuten på mye godfølelse fra den forreste halvparten av kupeen også. Med VW Passat Alltrack som Superbs nærmeste genetiske familiemedlem er det vanskelig, om enn helt umulig, å finne forskjeller i kjøreegenskaper og ytelser. Det er et godt skussmål. Sikten forover og til sidene er god, og i forsetene finner absolutt alle en behagelig kjørestilling. Trinnløse el-instillinger med memory sørger for det. Setene gir god støtte under lårene, men støtten er vel romslig sideveis i ryggen etter vår smak. Instrumentbordet er logisk og ryddig bygget opp etter samme lest som fetter Passat, men store, skinnende og forstyrrende refleksflater er kraftig nedtonet og delvis erstattet av elegant sort pianolakk. Instrumenter og ulike betjenings-

og infoområder er kantede med diskrete kromlister av tynneste sort. Funksjonelt, men samtidig særdeles delikat, sofistikert og luksupreget L&K-innpakning. Her har andre mye å lære. Motor og drivverk er identisk med, og leverer samme ytelser, som Passat Alltrack: 140 hk TDI-motor og lynkjapp Haldex4 kraftoverføring til hjulene. DSG dobbeltclutch-systemet gir super-raskt og rykkløst girskifte over 6 trinn, en egenskap som merkes aller best i manuell modus. I 90 km/t i høygir leste vi av 1.700 omdreininger på turtelleren, og 1.875 omdreininger i 100 km/t. For sammenlikningens skyld er tilsvarende tall for Alltrack henholdsvis 1.600 og 1.750 omdreininger. Samtidig leste vi tidvis av et snittforbruk helt ned på 0,46 liter per mil i forbruket. Sjekk den! Når girspaken slås til sport-posisjon i Superb kvesses klørne merkbart med oppstramming av understellet og høyere motorturtall i automat-modus før girskiftet inntreffer. Da øker forbruket tilsvarende. På veien leverer Superb ytelser og komfort som forventet i den superluksus-varianten som L&K er. Motoren høres knapt, og vindus og dekkstøy er så å si fraværende. Servostyringen er progres-

siv i forhold til hastighet og byr på gode tilbakemeldinger fra underlaget. Enkelte dumpe slag kvitterer ut for kjøring på hullede grusvei, men uten at chassiset byr på overraskelser. I sport-modus får det hele et hardere preg, men vi synes nok komfort-modus alt i alt passer best for kjøring i Superb 4x4 L&K. For det er tross alt ekstrautstyret i L&K-modellen som frambringer den helt dominerende luksufølelsen. Superb 4x4 er i utgangspunktet ren nøktern fornuft og leveres i flere og godt utstyrte utgaver som koster opptil 100.000 kroner mindre, men med tilsvarende gode ytelser for vanlig hverdagsbruk. Det er ikke sikkert alle har behov for å kjøre rundt med sølvfarget takreling, foldbare sidespeil, ventilerte skinnseter, tåkelys med hjørnefunksjon, mørke "sunset"-vinduer bak og elektrisk styring av bakluka sammen med et vell av annet L&K-luksusutstyr ut over standardutstyr. Det kan være greit å nevne at rimeligste Superb 4x4 satsjonsvogn leveres fra 423.400 kroner. Men L&K-utgaven byr utvilsomt på usannsynlig mye for pengene alt tatt i betraktning.

Tekst og foto

I SVEIN ERIK MADSSVEEN

Vei- og oppmålingsspray

Blinkens vei- og oppmålingsspray

Malingen er vannbasert og er den mest miljøvennlige på markedet. Fäes i fargene fluor orange, gul, rød, rosa, fluor grønn, fluor blå, sort og hvit.

Innhold 500ml. Pris pr. kartong (12 stk.) **kr 540,-**

Tilbehør:
Spraypistol kort
Kr 190,-

Spraypistol lang med
hjul (74cm)
Kr 250,-

Skrivespray

Blinkens 360 graders skrivespray

Merkespray som kan brukes i alle retninger.

- Kan brukes i kuldegrader
- Tørker fort - selv på våte underlag
- Mer fargepigmenter gir kraftigere farger
- Høyere gasstrykk gir tomme bokser

Sprayen leveres i fargene fluor orange, hvit, gul og rød.
Innhold 500ml. Pris pr. kartong (12 stk.) **kr 696,-**

Bestselger til tunnel arbeid!

V.nr. 10187 V.nr. 10188 V.nr. 10189 V.nr. 11098

Ved store kvanta, ta kontakt for pristilbud!

Trafikkspray

Blinkens Trafikkspray

Hurtigtørkende og slitesterk merkespray med god dekkevne. Proff merking av p-plasser, lagerhaller m.m. Fäes i fargene gul og hvit.

Innhold 590ml. Pris pr. kartong (12 stk.) **kr 1.140,-**

Tilbud: Sprayvogn med en kartong spray **kr 1.990,-**

V.nr. 1381

V.nr. 1378

V.nr. 1377

95,-
pr. boks

Alle priser er eks. mva.

Bestselger!

Topcon GRS-1 RTK Mottaker

Topcon GRS-1 Nettverksrover!

Markedets mest solgte nettverkstøver!
Mer enn 600 brukere i Norge!

Selv om den er liten i størrelse og vekt, inneholder den alt du trenger for å gjøre jobben raskt og effektivt. Ved å koble til et RTK nettverk får man nøyaktighet på centimeternivå.

- Tofrekvent GPS + GLONASS
- 72 universelle kanaler
- Innebygd kamera
- Integrert GPRS/GSM
- Bluetooth og WLAN
- Veistikking
- Innmåling
- Utsetting
- Volum
- Norsk program

Ta kontakt for mer informasjon!

Topcon RL-SV2S Tofallslaser

Ny og robust tofallslaser fra Topcon!

Laseren har 5 års garanti og leveres i koffert med mottaker og brakett.

- Nøyaktighet: 1,2mm på 30 meter
- Rotasjonshastighet: 300 og 600 RPM
- Rekkevidde: 800 meter i diameter
- Tofall +/- 15%
- Selvjusterende!
- Opptil 120 timer driftstid (alkaliske batterier)
- Robust og vanntett konstruksjon
- Maskinkontroll kompatibel

Varenr. 11941 RL-SV2S Basic kr 14.900,-

Varenr. 11903 RL-SV2S + kr 18.900,- (+ leveres med fjernkontroll, oppladbart batteri og lader)

Bensindrevne Borhammere

Bensindrevne borhammere med Honda 4-takts motor

Med 4-takts motor får du lavere bensinforbruk, mindre vibrasjoner, lavere lydnivå, mindre utslipp og ingen oljeblanding i drivstoffet.

Varenr. 11986 Loke-26 4T kr 13.900,-

Varenr. 11985 Balder-36 4T kr 21.900,-

NB! Vi har også borhammere med 2-takts motorer. Se www.blinken.no for mer info.

Alle priser er eks. mva.

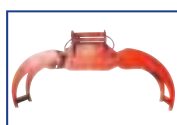
Kjente kvalitetsprodukter og spennende nyheter!

Uten prestasjonsavgift

Maskin og Konsult AS
Utstyrspecialisten for anleggsmaskiner

AT02629

Kubota

KJØP MARKEDSLEDEREN DU OGSÅ!

Derfor har så mange valgt å kjøpe Kubota:

- Stor og romslig hytte, med topp komfort.
- Presis og følsom hydraulikk
- Lang rekkevidde
- Utrolig stabil
- Doble proporsjonale hydraulikk løp.
- Servicevennlig
- Den mest moderne 5 tonneren på markedet!
- Foringer i alle bolter, også i "kongen"
- Beste annenhåndsverdi - også etter 5 år
- **3 år/3000 t garanti!!**

Konkurransedyktige priser....

Brumunddal: 62 33 06 60 www.hymax.no

HYMAX
- bygger en bedre fremtid

Bauma 2013

MEF og Messereiser ønsker velkommen til verdens største internasjonale fagmesse som arrangeres i München i perioden 15. – 21. april.

Vi tilbyr følgende reisealternativ:

Søndag-onsdag 14. – 17. april
Onsdag-lørdag 17. – 20. april
Onsdag-søndag 17. – 21. april

Detaljert informasjon, program og priser er tilgjengelig på www.mef.no og www.messereiser.no. Spørsmål vedrørende turene kan rettes til Messereiser v/Kari Aasekjær telefon 32 24 36 00, eller MEF v/Björg Fossum, telefon 22 40 29 10/913 19 289.

På grunn av både fly- og hotellkapasitet anbefaler vi å være tidlig ute med og bestille.

**MASKIN-
ENTREPRENØRENE
FORBUND**

Verdens sterkeste vibroplate.

Ved hjelp av den infrarøde fjernkontrollen unngår operatøren vibrasjoner, støv og støy. Moderne teknologi gjør den tyverisikker via PIN-kode, driftsmåler, temperaturmåler, omfattende diagnostikk og overbelastningssensor.

Kampanjepris! Attraktiv finansiering!

*For at treårsgarantien skal gjelde, må DPU 130 årlig gjennom en profesjonell kontroll på et av våre kontorer. Kontrollen er gratis.

www.wackerneuson.com

**NY 3-års
garanti***

**WACKER
NEUSON**

Inn fra sidelinja

Det ble nok lettet på et og annet øyebryn da Trond Viding Tvedt (47) overtok som daglig leder i det familieide selskapet Risa tidligere i år. Det er nemlig første gang i bedriftens 63-årige historie at en utenfor Risa-familien er ansatt som toppleder.

Det var i mars i år at det historiske lederskiftet på Jæren fant sted. Trond V. Tvedt har tatt fatt på den store oppgaven med en god kombinasjon av ydmykhet og ambisjoner.

– Jeg skal videreføre de gode verdiene i selskapet. Vi skal fortsatt levere topp kvalitet, gjøre våre kunder fornøyde og skape trygge arbeidsplasser. Jeg ser et stort potensial for Risa AS i tiden fremover, sier han.

I 1948 etablerte brødrene Tobias, Håkon og Georg Risa et eget firma, som de rett og slett kalte Brødrene Risa. Egenkapitalen var et par hundre kroner, og utrustet med spader, spett og annet nødvendig utstyr var de klare til å ta på seg jord- og steinarbeid. I dag er Risa-konsernet en milliardindustri med 730 ansatte og følgelig en betydelig aktør ikke bare på Jæren og Sørvestlandet, men i hele Norge.

Trond V. Tvedt overtok stafettspinnen fra Bjørn Risa, som etter 13 år som daglig leder for Risa AS nå har gått over i stillingen som konsernsjef i Risa-konsernet. Konsernsjefen har klokkertro på at lederskiftet er fordelaktig for både Risa AS og konsernet som helhet.

– Vi har stor tillit til Tvedt og til det valget vi har gjort. Han representerer akkurat den kompetansen vi trenger. Han har solid bakgrunn fra store riksentreprenører og han har betydelig kompetanse på prosjektstyring og kontrakhåndtering, som det er viktig for oss å fokusere på framover. Han er dessuten langsiktig i sin tankegang og egen karriere, noe hans to lange arbeidsforhold i Veidekke og Peab viser. Risa er en gammel bedrift, som kun har hatt tre ledere tidligere, så det er svært viktig for oss med kontinuitet og langsiktighet, sier Bjørn Risa.

– Han hadde jo også vært her i halvannet år før han overtok, og jeg skjønte tidlig at han kunne være den rette til å ta over. Han er tydelig og direkte, og ikke redd for å ”gå i krigen” og ta diskusjonen. Det er altfor mange ledere

Navn | Trond V. Tvedt

Alder | 47

Bosted | Bryne

Stilling | Administrerende direktør

Aktuell | Ny daglig leder i Risa AS (første utenfor Risa-familien)

”Vi har stort fokus på helse og fysisk aktivitet her i Risa”

med utvidelsen av aluminiumsverket der, en hjørnesteinsbedrift i kommunen. Kontaktene han knyttet den sommeren førte til at han fikk jobb umiddelbart etter han var ferdig på skolen året etter.

– Den første ”ordentlige” jobben jeg hadde, var som stikningsingeniør på Mongstad. Og i årene som fulgte var jeg innom veldig mange av de store industriutbyggingene langs kysten,

som for eksempel Andøya, Herøya, Kårstø og Tofte. Etter hvert ble jeg anleggsleder og prosjektleder, forteller han.

Senere har han vært på flere prosjekter i utlandet. I 1993 var han anleggsleder på et kloakkrenseanlegg i Stockholm og året etter ble han med på byggingen av en gassledning i Tyskland.

– Det var en del av Europipe-prosjektet, og vi var et byggelederteam på fire personer som var utleid til Statoil for å legge gassledningen i tunnel under et vernet naturområde ved Emden i Tyskland. Gassen blir pumpet opp utenfor Norge, på Statfjord- og Gullfaks-feltene, for edlet på Kårstø, før den blir sendt videre i denne Europipe-ledningen til Tyskland, forklarer han. Året etter bar det tilbake til Norge og et broprosjekt i Sogn, før han igjen reiste til Tyskland, denne gang som prosjektleder for et kontorbygg i Berlin.

– Det var et spesielt godt norsk miljø i Berlin. Blant annet fantes det en gammel roklubb i det gamle Øst-Berlin, som opprinnelig ble grunnlagt av norske studenter før andre verdenskrig. Med hjelp av sponsormidler fra bl.a. Hydro, Statoil og Veidekke fikk vi restaurert klubben, som hadde stått brakk under hele den kalde krigen, og den fungerte senere som et samlingspunkt for alle nordmennene i området.

Trond Tvedt har altså den bakgrunnen og de lederegenskapene Risa AS har sett etter. At han også er litt av en hardhaus rent fysisk, er det kanskje ikke så mange som vet. Han er oppvokst på Karmøy, noe som betyr at han ikke kunne unngå å få et nært forhold til sjøen, og han har vært innom de aller fleste aktiviteter hvor vann er involvert.

– Jeg har drevet med seiling, dykking, brettseiling, vannski og selvsagt fisking. Bestefaren min var fisker, og i feriene mine ble jeg med ham ut på fiskebåten. Jeg lærte veldig mye av ham, forteller Tvedt, som bygde sin egen båt allerede som 15-åring.

– Mens de fleste av kameratene mine brukte konfirmasjonspengene sine på stereoanlegg, brukte jeg mine til å kjøpe materialer for å bygge båt. Jeg hadde vært med faren min å bygge flere fritidsbåter tidligere, så jeg visste hva jeg skulle gjøre. Kvaliteten ble faktisk ganske bra også; jeg hadde den i godt over ti år før jeg solgte den.

Da han bodde på Østlandet i forbindelse med jobb i både Veidekke og Peab, byttet Tvedt ut sjøen med marka. Om vinteren gikk han på ski, mens sommeren gikk med til sykling og løping. I lange perioder trente han mange ganger i uka og deltok på krevende konkurranser. Han fikk til og med utmerkelsen "Superhardhaus" fra Oslo Cyklekrets etter å ha gjennomført både "Birken", styrkeprøven på sykkel mellom Trondheim og Oslo og et maratonløp i Sverige. Han har også gjennomført Birkebeinertrippelen flere ganger, altså både Birkebeinerrennet, -rittet og -løpet.

– Jeg må understreke at jeg gjorde dette kun for moro skyld og for å holde meg i form. Jeg er jo dessuten amatør på ski. Husk at jeg kommer fra en øy midt mellom Oslo og Shetland, hvor det snør én gang hvert skuddår, og har ikke akkurat de beste forutsetningene. Nå er jeg uansett glad for å ha flyttet tilbake til framsiden av Norge og kan kjenne lukten av saltvann, tang og tare igjen.

De senere årene har det blitt litt mindre trening, men både Tvedt personlig og Risa AS har noe på gang.

– Vi har stort fokus på helse og fysisk aktivitet her i Risa. Vi kan skilte med en av bransjens laveste sykefraværstall, og vi tror god fysisk form blant våre ansatte er en av årsakene. For å bidra til dette har vi blant annet felles morgentreninger her ved hovedkontoret i Nærbø. I tillegg er det mange som deltar på sykkelritt; vi var blant

annet 80 påmeldte til Nordsjørittet i år. Det er en femtedel av alle ansatte, det! Selv har jeg vært med på fire ritt i år, og flere skal det bli, slår han offensivt fast.

Risa AS har hatt en sterk vekst de siste ti årene, og er nå i ferd med å vokse seg utover sitt tradisjonelle markedsområde. Trond Tvedt er forsiktig med å sette for hårete mål, men han har likevel klare ambisjoner på selskapets vegne.

– Vårt mål er å være forutsigbare i ord og handlinger. I det korte perspektiv skal vi skape en bunnlinje som er positiv, og på lengre sikt levere en bunnlinje på seks prosent. Vi satser på videre vekst, og et naturlig steg framover vil være å markere oss på nasjonalt nivå. Tidligere har vårt markedsområde vært omtrent fra Arendal til Bergen og alt sør for den linjen man kan trekke mellom de to byene. Nå har vi begynt å se på prosjekter over store deler av landet. Jeg vil også få fram at vi har en av Norges største og nyeste maskinparker, sier Tvedt, som egentlig ikke så for seg at han skulle bli toppleder.

– Jeg har hatt muligheten til å overta ledelsen av bedrifter to ganger tidligere, men jeg har takket nei begge gangene, da jeg følte at jeg ikke hadde nok erfaring og tyngde. Siden den gang har jeg fått enda mer av både bransjeerfaring og faglig tyngde, og jeg håper og tror jeg nå kan være med å videreutvikle Risa AS i alle ledd.

– Mine personlige ambisjoner var egentlig, etter en lang rekke år i hovedstaden, å flytte tilbake til Karmøy – eller i hvert fall til Rogaland – og få god tid og trene, fiske og kose meg. Jeg fikk flyttet tilbake, men god tid kan man vel ikke si jeg har fått, avslutter han.

Tekst

| RUNAR F. DALER

Foto

| REVOLVER&CO

BELL DUMPER

er det jeg helst vil kjøre!

"Nå har jeg testet ut både B50D og B40D. Det er ingen tvil om at Bell dumperene er bedre å kjøre sammenlignet med andre maskiner. Comfort Ride på maskinen gir oss som sjåfører en mer behagelig og enklere hverdag. Panelet er veldig oversiktlig og brukervennlig. Det er god plass i førerhytta og sittekomforten er meget god. Manøvrerbarheten er det beste, den er helt rå på å ta seg frem med store lass i bratt terreng. Det er mange som har kommentert maskinens evne til å komme frem på kontra andres. Ryggeegenskapene er også svært gode, med ryggekameraet har jeg full kontroll på hva som skjer bak maskinen i tillegg. Dessuten er dumperne veldig drivstoffvennlige. Det er ingen tvil om at det er lønnsomt med Bell dumperen da den yter og presterer veldig godt. Eierne setter også pris på dens effektiv kjøring og lavt drivstofforbruk. Nasta er jo dessuten veldig servicevillige og da. Servicemekanikerne svarer alltid når en ringer og spør, og de presiserer at vi må bare ringe om det er noe - det er jo kult. Det er med på å gjøre opplevelsen total. Jeg har kjørt en del ulike dumpere - men får jeg valget så er det Bell jeg vil kjøre."

Torleiv Rysstad

Torleiv Rysstad
dumpersjåfør i Heldal Entreprenør AS,
Kristiansand.

NASTA®

NASTA AS, Bommestadmoa 4, 3270 Larvik
P.b. 2100 Stubberød, 3255 Larvik, t: +47 33 13 26 00
f: +47 33 11 45 52, www.nasta.no

SIKKERHET PÅ ENGELSK

Stadig flere utenlandske arbeidstakere søker seg til anleggsbransjen. Det tar MEF-skolen nå konsekvensen av og tilbyr sikkerhetskurs på engelsk for anleggsmaskinførere.

Med mer en 30 års virksomhet er MEF-skolen i dag den desidert største aktøren innen anleggsrelatert etter- og videreutdanning i Norge. Skolen tilbyr et stort utvalg av kurs-, skole- og seminarconsepter tilpasset bedrifters behov. Nå kan også de som ikke behersker norsk ta del i et av kursene MEF-skolen tilbyr.

Obligatorisk

– Vi prøver å følge med i tiden. MEF-skolen ønsker å være framtidsrettet og tilpasse oss situasjonen i Europa og Norge. Det har jo kommet en del utenlandske arbeidstakere i bransjen etter hvert, og det tar vi nå hensyn til, sier Ida Ribler, prosjektleder i MEF-skolen.
– Dette er et obligatorisk kurs for alle som skal kjøre masseforflytningsmaskiner med større motoreffekt enn 15 kilowatt (20 Hk). Opp-læringen gir maskinførerne en god teoretisk grunnopplæring i sikker bruk av maskinene, slik at ulykker unngås.

Teori og praksis

Sikkerhetskurset som nå tilbys på engelsk er beregnet for anleggsmaskinførere og går over 32 timer.
– Dette kurset fokuserer kun på det teoretiske. Den praktiske delen – blant annet 40 timers sikkerhetsopplæring per maskinklasse i godkjente og sertifiserte maskiner – må deltakerne ordne i egen bedrift. Instruktøren som skal gå god for at maskinføreren har vært gjennom det nødvendige av praktisk opplæring, må på forhånd godkjennes av MEF-skolen, sier Ribler.

Tolk

Undervisningen holdes av godkjente forelesere og foregår på engelsk, og deltakerne kan få avsluttende prøve på engelsk. Kompetansebeviset man til slutt får, er på norsk og identisk med det alle andre får.
– Vi tillater for øvrig også at de som verken behersker norsk eller engelsk har med seg egen tolk på undervisningen, forutsatt at det ikke forstyrrer de andre på kurset. Det vil si at tolken må sitte i et annet rom og det anbefales å bruke en tolk med teknisk bakgrunn. Den avsluttende prøven må imidlertid tas på enten norsk eller engelsk. Utgifter til eventuell tolk/ ekstra rom må dekkes av kursdeltakeren eller bedriften der vedkommende er ansatt.

Andre gang

Sikkerhetskurset for anleggsmaskinførere ble tilbudt på engelsk for første gang i fjor, uten at det ble noen umiddelbar suksess.
– Vi tilbød dette kurset for første gang i fjor, men oppslutningen var såpass lav at MEF-skolen valgte å avlyse hele kurset. Vi håper imidlertid at flere ser nytten av dette i år, for vi er rimelig sikre på at behovet er der, sier Ida Ribler.

Tekst

| RUNAR F. DALER

Foto

| MEF ARKIV

ALT KLART FOR YRK

Bare finpussen gjenstår før konkurranse-ansvarlig Jan Hytten kan ta i mot 40 utvalgte kandidater som skal konkurrere om å bli norsk mester i anleggsmaskinkjøring under Yrkes-NM 2012 i Lillestrøm.

Yrkes-NM arrangeres annet hvert år, og er det fjerde i rekken i dagene 31. oktober - 2. november, denne gangen ved Norges Varemesse i Lillestrøm. Gigantmønstringen ventes å samle langt over 20.000 tilskuere. I tillegg kommer hundrevis av deltakerne innen 27 yrkesfagretninger, de fleste for å konkurrere om NM-tittelen i sine respektive fag, andre til interne konkurranser enkelte skoler og regioner imellom.

Anleggsmaskinførerfaget ble for første gang introdusert i Yrkes-NM for to år siden, og endte i knallsuksess i flott høstvær på Lillehammer. Årets NM-opplegg kjøres også denne gangen i samarbeid mellom de mange Opplæringskontorene for Anleggs- og Bergfagene (OKAB) i Norge og Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

Rekruttert fylkesvis

Som i 2010 skal kandidatene i maskinførerfaget konkurrere om NM-tittelen i praktiske øvelser med henholdsvis beltegravemaskin, hjullaster og dumper. Og visse endringer er gjort siden forrige gang, ifølge konkurranseansvarlig Jan Hytten i OKAB Vestfold, Buskerud og Telemark.

- To kandidater blant lærlingene i anleggsmaskinførerfaget i hvert av fylkene er rekruttert til å delta via OKAB-systemet i samarbeid med bedriftene. Alt i alt er 40 av OKAB-lærlingene meldt opp til start i Yrkes-NM, sier Jan Hytten.

Små endringer er altså gjort basert på en grundig evaluering av Lillehammer-NM, som jo var anleggsmaskinførerfagets aller første deltakerår.

- I stedet for å kåre én norgesmester i hver av maskintypene slik vi gjorde i 2010, vil i år NM-tittelen tilfalle den kandidaten som er best sammenlagt på alle de tre maskintypene. Vi premierer i stedet de beste på hver enkelt maskintype som et supplement, Men det blir altså kåret bare én norgesmester i anleggsmaskinførerfaget.

Midt i smørøyet

Forberedelsene til Yrkes-NM er omfattende og har pågått i månedsvis. Innsatsen har blant annet ført til at anleggsmaskinførerfaget er tildelt boltreplass på det åpne parkeringsområdet mellom Norges Varemesses hovedbygg og den trafikkerte riksveien som passerer kloss inntil. Markedsføringseffekten for faget er viktig under NM, og noe særlig mer synlig enn dette finnes knapt på hele Romerike.

Alle andre deltakere og tilskuere vil dessuten passere konkurranseområdet på vei til og fra sine gjøremål. For OKAB er det selvsagt viktig å skape interesse for faget blant de yngste ungdomsskoleelevene som kommer. Og mulige foreldre. På det tilhørende Utdanningstorget står bransjeeksperter klar til å formidle alt som trengs av informasjon om en framtid med anleggsmaskinførerfaget.

- Kampen om rekruttering til yrkesfagene er hard, og anleggsbransjen trenger stadig ny oppfylling i bunnen. Tildelingen av plass gir oss akkurat den ekstra oppmerksomheten vi ønsket oss, sier Jan Hytten.

Godt rustet Volvo Maskin AS stiller med alt som trengs av maskinmateriell når Jan Hytten fyrer av startskuddet for Yrkes-NM i anleggsmaskinkjøring i Lillestrøm i månedsskiftet oktober/november.

Dieselmotorer

SisuDiesel
(Ex. Valmet)

FRYDENBØ
POWER

Telefon 63 87 17 00
www.frydenbopower.no

ES-NM

Tre maskintyper

Det er Volvo Maskin AS som stiller med konkurransemaskinene, alle i middelklassen hva angår størrelse. Øvelsene som kandidatene skal gjennom er krevende lagt opp, og følges tett av strenge dommere. På den måten får også lærlingene som skal i NM-skjærsilden en god føling av hva de vil si å ta fagprøven når den tid kommer.

Øvelsene med gravemaskinen handler om graving av grøft etter gitte spesifikasjoner med skuffskifte underveis. På hjullasteren er det snakk om bruk av så vel skuff som gafler der manøverferdigheter og balansert kjøring settes på prøve.

- Dumperkonkurransen er endret totalt siden 2010, da det bare handlet om best tid i en slalomløype. Deltakerne kjørte mye raskere enn vi trodde med de digre maskinene, og banen var tett kranst av mange tilskuere. Av sikkerhetsmessige årsaker er dumperøvelsen i år lagt opp som en ferdighetsprøve der kravet til høyest mulig hastighet tones ned, sier Jan Hytten.

Raske dommeravgjørelser

Å kjøre 40 kandidater gjennom de harde konkurransene i løpet av to og en

halv dag er i seg selv en tidsmessig utfordring, ifølge arrangørene. Også fordi månedsskiftet oktober/november byr på rask overgang fra dagslys til skumring tidlig om ettermiddagen. Et viktig kriterium for rettferdig tvekamp er like lysforhold.

- Det gjelder å få øvelsene kjøpt unna, og samtidig unngå for lange dødperioder for deltakerne. Endringer i dommerrutinene gir raske resultater, og dumperøvelsen går som en halvdags konkurranse på avslutningsfredagen da også norgesmesteren kåres, sier Jan Hytten.

Lillestrøm var også arrangør av det aller første Yrkes-NM i 2006. Deretter ble mesterskapet lagt til Stavanger og Lillehammer, før det igjen havnet i Romerikes hovedstad. Bak opplegget i 2012 står Akershus fylkeskommune og WorldSkills Norway. Annet hvert år om hverandre arrangeres dessuten Yrkes-EM og Yrkes-VM i utenlandske byer med WorldSkills Norway som aktør, men anleggsmaskinførerfaget er så langt ikke registrert som kategori på disse to nivåene.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

MEF-SKOLENS KURSOVERSIKT FOR OKTOBER – Påmelding på nett

MEF-skolens totale kursoversikt ligger på MEFs nettsider. MEF-skolen tilbyr et bredt utvalg kurs innen en rekke ulike fagområder. Her er endel av kurstilbudene for oktober.

Kurstype

Arbeidsvarsling Håndbok 051 - Kurs 1: Arbeid på veg
Juridiske kontraktstandarder (NS)
Arbeidsvarsling Håndbok 051 - Kurs 2: Ansvarshavende
Sikkerhetskurs anleggsmaskinfører (32 t)
Arbeidsvarsling Håndbok 051 - Kurs 2: Ansvarshavende
Arbeidsvarsling Håndbok 051 - Kurs 2: Ansvarshavende
HMS for ledere
Juridiske kontraktstandarder (NS)
Sikkerhetskurs anleggsmaskinfører (32 t)
Verneombud - grunnkurs i verne- og miljøarbeid (Nettbasert)

Sted

TØNSBERG
BERGEN
SANDEFJORD
BERGEN
SARPSBORG
BIRI
TØNSBERG
TROMSØ
OSLO
OSLO

Startdato

09.10.12
09.10.12
10.10.12
12.10.12
16.10.12
24.10.12
25.10.12
25.10.12
26.10.12
30.10.12

Først ute Aleksander Hansen (t. v.) er landets første maskinfører som kjører en hybrid beltegraver til daglig. Morten Gultvedt (bak) valgte Komatsu HB215-LC1 da maskinparken trengte fornyelse.

ELEKTRISK FOR ”HY

Etter 550 timer bak stikkene i hytta på en Komatsu HB215-LC1 hybrid-beltegraver går maskinfører Aleksander Hansen nå stort sett bare under navnet ”Hybrid-Hansen” hos Morten Gultvedt Entreprenør AS. Firmaet har dokumentasjon for 35 prosent lavere dieselforbruk enn med en tilsvarende konvensjonell beltegraver.

Daglig leder Morten Gultvedt var den første i Norge som signerte en kontrakt med AS Hesselberg Maskin for levering av 21-tonns-graveren med både dieselmotor og eldrift.

- Jeg var i markedet for en ny beltegraver i denne størrelsen, og det fikk selvsagt maskinselger Even Furuseth hos Hesselberg nyss om. Da vi sto og pratet rundt dette på tomte vår nevnte han jo hybrid-varianten, og dermed var det gjort, sier Morten Gultvedt til Anleggsmaskinen.

I disse dager er hybrid-graveren i full drift på et større tomteoppdrag på Nordstrand. Stemningen er nesten elektrisk når maskinen nå har rundet 550 timer med Aleksander Hansen bak stikkene, og både han og Morten Gultvedt er storfornøyd med maskinytelsene.

Skepsisen forsvant

Morten Gultvedt var rimelig skeptisk til å begynne med, både på grunn av pris og en god slump tvil omkring hybrid-teknologien.

- I dag er all denne mistenksomheten historie, fastslår Gultvedt.
- Jeg har ingen tro på at maskinene får lavere andrehåndsverdi

enn konvensjonelle beltegravere, og mye lavere dieselforbruk oppveier prisforskjellen ved anskaffelse. Og serviceavtalen med Hesselberg er bare helt marginalt dyrere enn for en ren dieseldrevet maskin.

Aleksander Hansen har kjørt mange maskintyper og størrelser i arbeid hos Morten Gultvedt, og var også litt skeptisk da han entret hytta første gangen. Han hadde jo ikke bedt om en hybrid beltegraver, akkurat.

- Maskinen har vært min fra første dag, og jeg stortrives bak stikkene etter mange ulike oppdrag med den.

Hansen har ingen direkte sammenlikningsdata å referere til for denne kontra andre maskiner han har jobbet med.

- Men den oppfører seg helt likt og utfører nøyaktig de samme oppgavene som en vanlig konvensjonell dieseldrevet graver ville gjort, sier ”Hybrid-Hansen”.

El-dieselmix

Eneste forskjell han merker inne i hytta er kjappere omskiftninger

Superselger Even Furuseth (nærmest) har solgt over 1.000 anleggsmaskiner i karrieren, og var kjapp til å sikre seg Morten Gultvedts signatur for hybrid-graveren.

BRID-HANSEN”

mellom høyt og lavt turtall på dieselmotoren.

- Det kommer av veksling mellom bruk av elektrisk energi i samkjøring mellom en ladet kondensator og ren dieseldrift. Kondensatoren i systemet slipper oppmagasinert energi mye raskere enn et batteri, og derfor endres turtallet veldig kjapt avhengig av dieselmotoren eller det elektriske systemet leverer energien maskinen trenger, sier Aleksander Hansen.

Det er i utgangspunktet svingfunksjonen for overvogna som genererer el-energien og lagrer den i kondensatoren hver gang svingen bremses opp. Dieselmotoren jobber som hardest når hydraulpumpene for øvrig krever sitt for å fore de mange systemene med nok olje.

Morten Gultvedt er nå helt sikker på at teknologien sitter, og har selv dokumentert 35 prosent lavere dieselforbruk for hybrid-graveren sammenliknet med andre og relativt nye beltegravere i nesten tilsvarende størrelse i egen maskinpark.

- Helt like er maskinene ikke, men besparelsen er formidabel og dokumentasjonen pålitelig. Redusert forbruk innebærer jo også tilsvarende mindre mengde CO2-utslipp i prosent, sier Gultvedt.

Klart for nr. to

Even Furuseth forsikrer at Komatus hybrid-teknologi er svært gjennomprøvd i og med at de første maskinene ble levert allerede i 2008.

- Globalt er rundt 2.000 maskiner levert i de fire årene, med hovedvekt på asiatiske land. Det er først i år at Europa kom på leveringskartet for alvor, forklarer Furuseth.

Maskinen som Morten Gultvedt har i drift kom til Norge på vårparten. Komatsu-hybrid nummer to her til lands er senere bestilt for levering til entreprenør Tommy S. Elnæs AS i Hakadal.

- Landslinjeskolene har også meddelt sin interesse for å anskaffe hybrid-maskiner, men er avhengige av økonomiske midler fra det offentlige.

Dessuten er trolig hybride maskinløsninger svært aktuelt innen offentlig anleggsvirksomhet og for private på oppdrag for det offentlige.

- Allerede nå stiller mange byer strenge miljø- og utslippskrav til maskinene som brukes. Og den type begrensninger blir det hvertfall ikke færre av i tida som kommer, spår Morten Gultvedt.

Hyundai og Hitachi er to andre store maskinprodusenter som har vist egne hybrid-varianter av beltegravere i den mye brukte 20-tonnssklassen, blant annet på årets Intermat i Paris.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

TOTALSKADET I

BRANN

– FULL DRIFT NESTE DAG

Dagen derpå Knut Joar Harsjøen på befaring i verkstedet der lastebilen i bakgrunnen sto under brannen. Alt annet var svart av sot.

Hele bygget med verksted og kontorer ble totalskadet i brann natt til en søndag midt i august. Påfølgende mandag morgen var Brdr. Harsjøen Entreprenørforretning AS i bortimot full drift igjen. -Vi holdt fokus på drift for å tjene penger, sier daglig leder Knut Joar Harsjøen.

Vi befinner oss utenfor den brannherjede industribygningen på industriområdet på Tynset i Hedmark, noen dager etter brannen. Taket på bygget er nesten falt sammen på forsiden, og inne i lokalet er det helt svart av sot og røyk.

Hva er det viktigste man kan gjøre når en brann rammer firmaet på denne måten?

- Det viktigste er å gjøre tapene på driften så små som mulig. Vi var heldige, sammenlignet med noen av nabobedriftene i industribygget. Vi reddet alle papirene og de bærbare pc-ene, understreker han.

Når det brenner, må man handle raskt.

Helgen det brant i bygget til Brdr. Harsjøen, deltok daglig leder på en faglig samling på Hamar. I sjefens fravær gjorde firmaets nestleder Erik Tveråen en kjempejobb og reddet papirene ut fra brannruinene med hjelp av røykdykkere.

Fokus Det viktigste etter en slik brann er å holde fokus på driften, fastslår Knut Joar Harsjøen og Erik Tveråen (delvis skjult i hytta).

Tveråen bisto også brannmannskapene ved å skyve inn veggen til en rørleggerbedrift i samme bygg med en større Volvo-hjullaster, slik at de kom seg inn for å slukke brannen der.

Forsikring

Temaet forsikring er noe Knut Joar Harsjøen fokuserer mye på, både i egen bedrift og i egenskap av å være leder for Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), avdeling Hedmark.

- Jeg har vært med i MEF i mange år. Vi har alltid hatt fokus på forsikring og holdt mange kurs om temaet, understreker han.

Harsjøen mener generelt at det er viktig å gå gjennom sine forsikringer hvert år.

- Vær nøye! Tenk gjennom alt man har av eiendeler. Sett opp lister over ting som skal forsikres. Ta bilder i lokalene for å se hva man har. Hver gang man kjøper nye ting melder man fra til forsikringsselskapet, blant annet.

De dyreste investeringene, som maskiner og kostbart utstyr, bør det ikke være vanskelig å forsikre. Derimot kan det kanskje være mulig å glemme å forsikre mindre ting som for eksempel landmålerutstyr eller GPS-enhter, og som fort blir til verdier for flere hundre tusen kroner.

Uten avbruddsforsikring

Brdr. Harsjøen Entreprenørforretning AS har tre selskaper, et eiendomsselskap, et driftsselskap og et utleieselskap. Bygningen på

Velkommen til MEFs Anleggsutstilling

Sola 7. - 9. juni 2013

MEFA 2013

For mer informasjon kontakt Svein Myhrvold - svein.myhrvold@mef.no - 913 73 832

500 kvadratmeter er fullverdig forsikret. Det er også gravemaskinene, lastebilene, dumperne, bulldoserne og det andre utstyret – også alt løsøre.

Firmaet har derimot ikke avbruddsforsikring som kunne dekket tapte inntekter i forbindelse med brannen. Knut joar Harsjøen anser ikke avbruddsforsikring som nødvendig.

Tynsetentreprenøren er i full sving med mange anlegg. Blant annet grunnarbeid for ny riksvei 3 ved Neverdalen bru nord i Tynset kommune. Det er snakk om grunnarbeider og vei på et nytt boligfelt og vei til renseanlegget på Tynset. Og mye annet. Etter brannen fortsatte firmaet også for fullt med å kalkulere og prosjektere nye anlegg.

Var bortreist

Selv deltok Knut Joar Harsjøen som angitt på en faglig samling i regi av MEF avdeling Hedmark på Hamar samme helg som brannen slo til. Søndag morgen fikk han telefon om brannen klokka. 07.00.

- En trist beskjed, men vi i anleggsbransjen er vant til å takle uforutsette situasjoner, sier han.

- Personlig føler jeg ikke brannen som noe verre enn at vi har et problem må løses. Vi må ha fullt fokus på driften og finne midlertidige lokaler, kom Knut Joar Harsjøen fram til bare noen dager etter brannen.

Og han regner med at det blir reist et nytt bygg på branntomta.

Da brannen ødela lokalene i Tynset sentrum, måtte firmaet raskt finne smarte løsninger for å skaffe seg kontorplass. Tre ansatte er som regel i arbeid på kontoret til enhver tid. I dagene etter brannen jobbet Knut Joar Harsjøen selv delvis fra hjemmekontor i sin private bolig, og en annen tok plass i anleggskontoret ved riksvei 3. Folk i lokalmiljøet reagerte raskt etter brannen, og kom med tilbud om lokaler både til kontor og verksted for firmaet.

Det enkle ble vrient

Det tok likevel mye tid å komme in i nye lokaler, og en del ekstra styr ellers da Harsjøen også mistet verkstedet i brannen. Reservedeler ble ødelagt. Ting som før var enkle, ble plutselig et problem. Men verktøyrommet ble ikke tatt av brannen. Likevel var lokalene stengt av i lang tid etter brannen med politisperring. Ingen fikk gå inn der.

Da brannen slo til midt i august rammet flammehavet driften midt i høysesongen som stort sett alltid

kommer sent om sommeren og utover høsten. Tynset ligger i en region med vanligvis svært lang og kald vinter. Det er vanskelig å drive med grunnarbeid når kulda setter inn for alvor.

Da bygningen brant i august i år, slo flammene ut av vinduene og røykskyene sto høyt opp mot himmelen. Giftig gass lå over et flere kilometer stort område på Tynset i timevis, og folk ble bedt om å holde seg inne.

Ingen personer ble skadet, verken under brannen eller på grunn av gassen.

Tekst og foto

I HARALD VINGELSGAARD

Her vises et utvalg dieseltanker som vi leverer, og vi har fler...

Vi ses på Loen-dagene!

Vi har mer enn 15 års erfaring med dieseltanker. Alle våre ADR tanker er rustelsesgodkjente i henhold til de siste og strenge bestemmelsene for ADR-godkjenning! Ta kontakt for spesifikasjoner.

SK PRODUKTER

Kjennveien 153, 1471 Lørenskog
www.skprodukter.no - info@skprodukter.no

Velkommen til en tankprat! - Gjerne på kveldstid Tlf: 67 97 40 30

SKUFFE MAT

KVX i Las Vegas

Norges gruveutstyrproducent KVX – tidligere Kvernex - vil utvide kundekretsen verden over og stiller på bransjemessen MinExpo 2012 i Las Vegas, USA i slutten av september. Administrerende direktør i Komatsu KVX LLC, Bo Andersen (bildet) har valgt å stille ut en lasteskuffe på 11 m³ til en 100 tonnns hjullaster, og viser til leveranser av slike skuffer i Nord-Amerika, Sør-Amerika, Afrika, Russland, Europa og Australia. I verdens største gruvere-region, Vest-Australia oppgir han en markedsandel på rundt 50 % på produktet. Andersen sier at grunnlaget for KVX's sterke posisjon er samarbeid med norske forhandlere, entreprenører, pukkverk og gruver.

Gigantleveranse

Risa AS har signert en intensjons/leveranseavtale for 27 anleggsmaskiner fra Volvo Maskin AS. Offisielt ble avtalen inngått under Vei & Anlegg 2012. Etter en noe lav investeringslinje de seneste tre årene innrømmer daglig leder Bjørn Riss at dagens maskiner er mer driftsøkonomiske og har større fokus på brukeren, økonomisk kjøring, målinger og dieselforbruk, og at det er viktig med et investeringsløft nå. Ifølge markedssjef David Kristianslund i Volvo Maskin er leveringsavtalen ekstra interessant i og med at både leverandør og bruker kan lære mye av mulighetene som ligger i den seneste maskinteknologien.

Spansk fritt fall

Den økonomiske utviklingen i Spania er etter alle solemerker i ferd med å ende i fritt fall hvis man bruker innsamlede data fra Off Highway Resesarch (ORH) om landets anleggsmaskinsalg som målestokk. Mens året 2007 endte på over 21.500 solgte maskiner i middelhavslandet ligger foreløpige salgstall i år an til færre enn 2.000 solgte enheter når året er omme. Totalt utgjør i så fall årets salg i Spania beskjedne 1,5 prosent av Europas maskinsalg i 2012, mot over ti prosent andel for fem år siden. Totalt maskinsalg hele Europa under ett ligger an til en reduksjon på tre prosent i år i forhold til i fjor, og ytterligere fem prosent ned i 2013, skriver Entreprenad med OHR som kilde.

Prisbelønnet nyskapning

Styret i NHO Finnmark tildeler Ascelle AS i Alta årets nyskapingspris i Finnmark. Bedriften har SmartDok – et web-basert administrasjonsverktøy for entreprenørbransjen, som hovedprodukt. Styreleder Arvid Jensen i NHO Finnmark påpeker at bedriften ble startet i 2005 av gründer og største eier Bjørn Tore Hagberg (nærmest på bildet), og har økt omsetningen fra 2,1 mill i 2009 til 6,7 mill i 2011. Fjoråret endte på 1,7 mill i resultat før skatt for de seks ansatte. Ascella har en betydelig del av landets maskinentreprenører på kundelista.

Cat på rekordjakt

Caterpillars samlede omsetning i årets andre kvartal økte med 22 prosent i forhold til samme periode i fjor, fra 14.230 til 17.374 milliarder dollar. Samtidig har antallet ansatte økt med om lag 25.000 personer og utgjør nå nesten 133.000 personer. Og salgskurvene peker stadig oppover, ifølge selskapets styreleder Doug Oberhelman som har til hensikt å fortsette jakten på nye salgsrekorder inn i 2013., skriver det svenske fagbladet Entreprenad.

Kontraktjubel hos Veidekke

Veidekke Industri har hittil i år vunnet seks nye drift- og vedlikeholdskontrakter for norske riks- og fylkesveier. To av dem er for områdene Sør-Varanger og Lyngen i regi av Statens vegvesen, og med dem har selskapet sikret kontrakter verdt 976 millioner kroner eksklusiv moms, ifølge administrerende direktør Øyvind Moen. Samlet ordresreserve for selskapet var medio juli på 2,4 milliarder kroner, og de fleste kontraktene har en varighet over fem år.

Statoil utvider

Statoil har nylig tatt over seks truckanlegg i Telemark, beliggende i tilknytning til og etter avtale med Telemark Bilruter AS' anlegg. Disse er plassert der Statoil så langt har hatt begrenset dekning for kunder med Statoil Truckkort. Dekningen er nå god både på E134 (Seljord og Åmot/Vinje), samt strekningen Arendal - Brunkeberg/Tvedestrand - Brunkeberg, med anlegg i Åmli, Treungen og Vrådal. Samtidig har anleggene i Treungen, Vrådal, Åmot (Vinje), Seljord, Åmli og Gulset (Skien) fått nye pumper og automater. Og Treungen, Vrådal og Åmot har både truckdiesel og anleggsdiesel. I Seljord bygges det dessuten AdBlue-anlegg, meddeler Statoil en spesialmelding tiltenkt MEF-medlemmer.

LETT BELTEGÅENDE BORVOGN, 1970-TALLET

Atlas Copco Roc 302 (museets eksemplar) og Nemek KL20 er to viktige steg inn mot mekaniseringen av håndholdt fjellboring. Og det med norsk opprinnelse.

For grovhulls fjellboring ved større sprengningsoppgaver, som eksempelvis høyere skjæringer, var borevogner på kjørbart beltegående understell i bruk fra cirka 1960. En av de mest kjente av disse, Atlas Copco 600 og 601, er omtalt i denne spalten tidligere. Denne maskintypen med en tung boremaskin var utviklet noe trinnvis via montering på flyttbar ramme og stativ med materinnretning, som boreaggregater. Innen fjellsprengning gjensto imidlertid en manuell arbeidsprosess som beskjeftiget mange, nemlig småhulls boring med håndholdt boremaskin og faste bor. Dette var de mange

og utbredte oppgavene, hver for seg av mindre omfang, som i veivesenet ved småanlegg og utbedringer langs veinettet. I etaten er disse oppgavene ofte betegnet som "driftstiltak." I tillegg til direkte håndholdt boring, var det kommet i bruk pallmater, en form for stativoppstilling. Så kom det i vårt land en utvikling som førte til nytt utstyr, en ny utstysform for mekanisering av småhulls boringen.

Prototyp i Vinje

I drøftinger mellom bruker (i denne saken kommunal etat, Oslo veivesen) og leverandør Atlas Copco ble det i 1965-

66 utformet både en idé og et grunnlag for en lettere og kjørbart beltegående borevogntype med 2 bomarmer som var i leddet utførelse, og med lett boremaskintype. To fagspesialiserte medarbeidere ved Atlas Copcos norske avdeling arbeidet med dette, og fikk i kontakt med Nestestog Mek. Verksted (byggeverksted i Vinje, Telemark, det senere Nemek) utviklet maskinkonseptet, og deretter bygget et prototypeksemplar der.

Denne ble kalt for "Krabba".

Spesielle og nye trekk var:

- * lett borvogn, trykkluftdrevet
- * 2 bomarmer med boremaskin, leddet bomkonstruksjon

* gunstigere terrenggående framkommelighet ved pendlende belterammer, system som "tømmerboggi"

* betjeningsorganer ute ved boremaskinene/materne, med elektrisk signaloverføring

God rekkevidde

Denne borevognen var beregnet for betjening av 1 mann. Den har en luftdrevet hydrauliskpumpe, og hydraulisk funksjon for regulering og innstilling av bomarmene. Konseptet ga en god rekkevidde og dekningsareal for boringen.

Boremaskinene var trykkluftdrevne på denne tiden. De var beregnet for faste bor og hull-

Keep it cool...

Kun én kjølevæske til alle maskiner
Maskinprodusenter krever at kjølevæsken skal være iht. kvalitetsstandarden ASTM D-6210.

Fleetguard ES Compleat

- Blandbar med andre kjølevæsker
- Longlife kjølevæske
- Holder kvalitetskravene
- 5, 20, 208 og 1000 liter

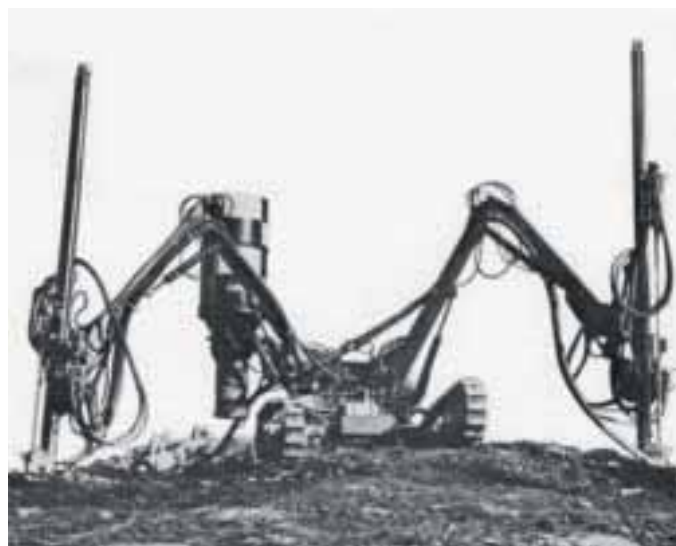
Høstkampanje sept - nov

Finn din forhandler på lekang.com eller ring oss i dag!

Lekang
Maskin AS

1550 Hølen telefon 64 98 20 00 kundeservice@lekang.com

lekang.com

diameter fra 27 til 45 mm. Flere komponenter var utprøvd standardenheter.

Prøver og prøvedrift med nytviklingen var gunstige, og noen justeringer og forbedringer ble innarbeidet. For veivesenet var det viktig å få tilgang til en borevogntype for mekanisering av håndholdt boring (evt. mateanordninger som var tungvinte i bruk), pallboring med faste bor. Det ville innebære et stort framskritt i miljøforhold for borerne, med å avlaste tunge arbeidsoperasjoner, og i forhold skadelige vibrasjoner, støvpåvirkning og støy. Samtidig ville det innebære en betydelig produktjonsmessig effektivisering.

Nestestog først ute

Det ble klart at "Krabba" prototypen kom til å danne grunnlag for en produktionsutgave av maskinen. Den påtenkte produksjonen for Atlas hos Nestestog ble en fase av kort varighet, og begge firmaene startet tidlig på 1970-tallet med produksjon av en egen utgave med prototypen som bakgrunn. Nestestogs maskin var først ute på markedet, med typebetegnelsen KL20. Nestestog gikk også videre med utvikling av kompresormontering ombord i borevognen, og med overgang til flere funksjoner betjent med hydraulikk.

Atlas kalte sin modell for Roc 302. Reklamen forkynte at "Krabba er god for 4 mann." Støvfiltet inngikk i utstyret, med en støvsamler (støvsyklon) for hver boremaskin. Maskinvekten er cirka 4 tonn. Luftbehovet (ved lett boremaskintype) er ca. 19 m³/min. Veivesenet har hatt eksemplarer av begge typene. Det ble utført en variant tiltenkt boring for grøftesprengning.

Fra privat drift

Museets eksemplar Roc 302 på bildet er produsert i 1978, og har vært brukt i private bedrifters virksomhet i sin brukstid fram til 2002. Med oppgaver

blant annet i tomtearbeid og i veibygging.

Maskinen har en bakmontert vinsj. Annonsen er en faksimile av et Atlas Copco-originalt eksemplar fra 1970-tallet. Den ble senere (2009) formidlet til Norsk Fjellsprengningsmuseum ved en av de to Atlas-medarbeidere som opprinnelig arbeidet med prosjektet, som er omtalt foran. Fjellsprengningsmuseets gjenstandsnummer er 134.

Tekst | BJØRN PREBENSEN

Foto | OLE ARVID FLATMARK

KATO HD308 USV - ny 8 tonner i serie V

- Japansk velkjent kvalitet
- Driftssikker og pålitelig
- Monobom
- Unik løftehøyde
- Høy stabilitet
- Servicevennlig

*Ta kontakt
for et godt
tilbud!*

MOTORSALG

Tlf 55 52 60 50

www.motorsalg.no

40 ÅR PÅ HJEMMEBANE

Når man er ektefødt totning er sannsynligheten særdeles stor for at man også forblir i fast arbeid hos en ektefødt totenenbedrift. I sommer passerte maskinfører Magne Frodahl fra Lena 40 sammenhengende år som ansatt hos maskinentreprenør Brdr. Gudbrandsen AS på Lena. Så da, så.

Språkøret skal være godt trent for ikke å forveksle dialekten til Magne Frodahl med fonetiske krumspring a la Arnulf Paulsen eller Viggo Sandvik i Vazelina Biloppbøggers. Østre Toten er og har alltid vært favorittkommunen til 56-åringen. Og hvorvidt tettstedet Lena ligger på gal eller riktig side av Mjøsa, er og blir et evig diskusjonstema. Magne Frodahl mener innerst inne at Lena ligger på rett side, og var bare 16 år gammel da han nærmest ble beordret om å

møte opp i Lensbygda og bore noen hull på en tomt der det skulle bygges ei potetbu. - Lensbygda er faktisk stedet der bedriften Brdr. Gudbrandsen så dagen lys i 1949. Jeg fikk utlevert en Atlas Copco håndboremaskin og en håndfull serie 11 borestål. Dermed var på det nærmeste ansettelsen fiks ferdig uten særlig flere formaliteter. Og her har jeg vært siden, selvsagt i et skikkelig ordnet ansettelsesforhold og med bruk av topp moderne anleggsutstyr

etter som årene har gått, sier Magne Frodahl. I fire år har han vært fast maskinfører på en 2008-modell Hitachi 280 beltegraver. - Den maskinen er jeg virkelig storforneymd med. Spesielt er hydraulikken overbevisende. Og ut over vanlig intervallservice og daglig stell, har det ikke skjedd noe uforutsett under drift selv etter 4.900 timer. Denne blir nok i mitt "eie" noen år til før innbytte.

Magne Frodahl inngår i et fast arbeidslag på tre mann med to beltegravere og en dumper. Nå og da bedrives litt karslig rivalisering i spisebrakka rundt de to ulike gravemaskinmerkene i laget, mens Moxy MT40B-dumperen slipper unna mobbingen. En god stund nå har karene jobbet fast med et nytt vannforsyningsanlegg til de to lokale Lena og Hoffsvangen ungdomsskoler. Brdr. Gudbrandsen har i skrivende stund (ultimo august) 16 mann i arbeid lokalt, og tre "nedafor" som det heter på Lena.

- Det innebærer mye grøfting og en del jobbing med ansetts- og mottaksgroper for boring for nye vannrør under fylkesvei 33 her i Lena og nordover mot Gjøvik. Om et par uker starter vi med en ny veiparsell langs fylkesvei 246 inn mot Lena sentrum. Det er jobb til langt ut i 2013, og vi er sikret vinterarbeid denne sesongen også. Det går jevnt over mye i vei, vann og avløp her oppe for tida. Selv stortrives Frodahl med egen maskininnsats i lokal-miljøet. Han er bosatt sammen med kona i eget hus på Eina,

bare et par mils vei unna Lena. Derfra er atkomsten til de fleste stedene på Toten supergod via et godt sammenvevet veinett. - Men vi opererer jo over langt større områder også når det trengs, som Oslo, Nedre Romerike, Lillehammer og kanskje tvers over Mjøsa til Hamar-regionen.

Magne Frodahl har virkelig gått gradene gjennom sine 40 år i anleggsbransjen.

- Tidlig på 1970-tallet ble jeg satt til å kjøre en Bolinder baklaster, og deretter fikk jeg utlevert en Hymax traktorgraver produsert i Brumunddal. Timelønna lå vel på rundt åtte kroner. Og det var veldig til stas da det ble en Åkerman H12 beltegraver på 24 tonn i 1978. Den var kjøpt brukt med 1.700 timer på telleren.

Frodahl er godt fornøyd med sjefens avgjørelser de gangene det er snakk om eventuelle maskininnyttelser.

- Jeg bestemmer ikke hva som skal kjøpes inn, men inntrykket er at sjefen lytter veldig godt på oss kara ute før han bestemmer seg. Men det går en grense for størrelsen.

På Vei og Anlegg i sommer sto blant annet en 120-tonns Hitachi og fristet. Jeg var selvsagt oppi hytta den, flotte greier, men du verden så ensformig det må være med kontinuerlig opplasting i den ruggen time etter time, uke etter uke og år etter år.

Med all erfaringen Magne Frodahl har etter 40 års anleggsarbeid, var han ikke sen om å melde seg på sprengningslederkurs da nye regler for

Navn | Magne Frodahl
Firma | 56
Maskin | Hitachi Zaxis 280 LC
Bosted | Eina
Bosted | Brdr. Gudbrandsen AS

skytebaser ble innført for et par år siden.

- Ja, jeg hadde godkjente skytebas papirer også, så kursing måtte til for å kunne drive videre med det. Nå har jeg status både som sprengningsarbeider og sprengningsleder.

Ut over jobbing, hobbysnekring og hagepusling hjemme på Eina har Magne Frodahl lite tid til overs for andre hobbyer eller fritidssysler. Verken jakt eller fiske frister, enda både Einavtn og mye flott jaktterreng er å finne like utafor stuedøra.

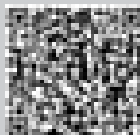
- Neeei, jeg er ikke i det hjørnet. Ikke har jeg noen V-åtter i garasjen heller. Men en Ford Dexta-traktor jeg kjøpte i 1973 er i godt hold, og den er stadig i bruk til ymse gjøremål. Og om han trives i jobben?
- Ja det kan du jo alltid lure

på. 40 år i samme jobb er vel et godt bevis på hva jeg synes om akkurat det, gliser Magne Frodahl.

Tekst og foto

| SVEIN ERIK MADSSVEEN

Forhandleroversikt på www.tysse.no

Skann
modelloversikt

Robust maskinhenger med lavbygd, helsveist understell. Konstruert for virkelig røft bruk, og passer til minmaskiner, lifter, osv. Leveres standard med hel baklem, bakkestøtte, metallrister i bunn, skuffehviler, solide surrefester og kraftig nesehjul.

Modell 6397

Totalvekt: 2600 kg
Nyttelast: 1855 kg
Kassemål (L/B): 310/184 cm
Største utv. (L/B): 538 /235 cm

Modell 6428

Totalvekt: 3500 kg
Nyttelast: 2685 kg
Kassemål (L/B): 310/184 cm
Største utv. (L/B): 538 /235 cm

Tysse tilhenger, Norges mest solgte tilhengermerke 5. år på rad

TYSSE®

- tilhenger av norsk kvalitet

ProAdm

Din verktøykasse for anbud og prosjekt

ProAdm®
Markedets kraftigste kalkyleverktøy for prosjektstyring

Nå i ny versjon
– enklere og raskere har det aldri vært

Citec Ring oss på 40 00 57 65 – www.citec.no

Geomatikk

Spør oss - før du graver!

Geomatikk utfører gravemeldings- og kabelpåvisningstjeneste for mange kommuner, e-verk og andre eiere av infrastruktur. Registrer henvendelsene på vår kundeportal - eller kontakt vårt kundesenter - se komplett oversikt på www.gravemelding.no

telenor Canal Digital
Landsdekkende informasjon

Vi tilbyr landmålingstjenester

- Stikking
- GPS-måling
- Grunnlagsnett
- Masseberegning

Sentral godkjenning
Tiltaksklasse 3

Geomatikk
www.geomatikk.no • 810 33 400 • firmapost@geomatikk.no

SWINGOTILT®

20 ÅRS JUBILEUM I NORGE!

SMP
SMP Parts AB

Utstyr til gravemaskiner, traktorgravere minigravere og hjullastere.

SMP Parts AB er markedets største og ledene produsent av graveutstyr, og har i tillegg det mest komplette produktprogram for alle typer av hjul og beltemaskiner mellom 1 och 90 tonn.

For mer informasjon se www.smpparts.com eller kontakt din maskinforhandler.

HARDOX

SMP Parts AB • Postboks 43 • NO-3051 Mjøndalen • Tel: 32875450 • Fax: 32875455 • E-mail: sever@smpparts.com / hjuel@smpparts.com • Internet: www.smpparts.com

AT01421

MALVIN NILSEN – 70 ÅR

Familiemannen, organisasjonsmannen og forretningsmannen Malvin Nilsen fyller 70 år 17. oktober 2012.

De fleste som leser dette vil nikke gjenkjennende til navnet Malvin Nilsen. Han har satt spor etter seg som organisasjonsmann i MEF, og ikke minst som entreprenør og foretaksbygger langt ut over grensene i Nord-Norge.

De som kjenner Malvin godt vet også at han er en lun, omtenksom familiemann. Han og Mary har stor familie gjennom fire barn og mange barnebarn. Imidlertid er det vel ikke å ta for hardt i å karakterisere Malvin som familiens "pater familias". Dog ikke som et strengt overhode, men som et lunt, omtenkstomt og lyttende familiens overhode. Han har jevnlig kontakt med både barn, svigerbarn og barnebarn.

Malvin kom inn i firmaet som kompanjong til faren i 1961. I 1970 kom broren Lars Børre inn og firmaet ble aksjeselskap med navn Leonhard Nilsen & Sønner AS. Sakte men sikkert bygde brødrene opp firmaet i fellesskap. Det at Lars Børre var til stede i firmaet, gjorde at Malvin også kunne bruke mye tid på organisasjonsarbeid. Dessverre døde Lars Børre så altfor tidlig i en tragisk ulykke.

Leonhard Nilsen & Sønner AS ble medlem av MEF i 1971. Malvin kom inn i styret i avdeling Nordland som første avdelingsformann ved stiftelsen av avdelingen i 1974. Han ble sittende som leder helt til han gikk inn i hovedstyret i MEF. Malvin kom inn i hovedstyret i 1976, først som medlem av styret og senere som nestleder. Malvin gikk ut av hovedstyret i 1984, men organisasjonen trengte hans kapasitet, og i 1988 ble han valgt til leder av hovedstyret på Landsmøtet i Haugesund. Malvin satt som leder av hovedstyret i ti år fram til han gikk av på Landsmøtet i Tromsø i 1998. Som leder var det de første årene store utfordringer grunnet betydelig nedgang i medlemstallet og økonomien i MEF. Imidlertid ledet Malvin, sammen med øvrige styremedlemmer, MEF på en stø kurs og la et godt fundament for senere ekspansjon i organisasjonen fram til den solide plattformen MEF har i dag. Malvin er også utnevnt som æresmedlem av MEF.

Som entreprenør og foretaksbygger er Malvin kjent langt ut over Nord-Norges grenser. I dag består Leonhard Nilsen & Sønner AS av flere foretak. En kan godt kalle det et konsern, med flere foretak og flere milliarder i omsetning. Dette arbeidet med å bygge "stein på stein" i konsernet har nok ikke hele tiden bare vært av det positive slaget. Utfordringene på

Svalbard og Store Norske Spitsbergen har både personlig og i foretaket tatt mye energi. Imidlertid kom også Malvin og konsernet ut med æren i behold, da det ikke ble funnet noe ureglementert i samarbeidet mellom LNS Spitsbergen AS og Store Norske Spitsbergen.

Malvin Nilsen har også engasjert seg i politisk arbeid på kommune- og fylkesplan i 25 år. Han har vært medlem av kommunestyret og formannskapet i Andøy kommune i fire perioder og hatt en rekke andre verv i kommunale råd og utvalg. Malvin Nilsen har også vært et aktivt medlem i samferdselsstyret i Nordland fylkeskommune i to perioder. For sin lange politiske innsats ble Malvin Nilsen tildelt Kommunenes Sentralforbunds (KS) Hederstegn i 1995.

Men hans store lidenskap har vært og er friluftsliv og fiske. En fisketur og tur til hytta i nærområdet har høy prioritet. Det er på denne måten Malvin kobler av og "lader batteriene". Han har ikke tatt seg tid til så mange og lange ferier, men fisketurer på kveldstid om sommeren og i helgene prøver han å få til. Her konkurrerer han med sønnene om antallet og den største laksen og sjørørreten i løpet av sommeren.

Når Malvin nå snart fyller 70 år, skulle en tro at han kanskje ville slakke ned på tempoet og nyte pensjonisttilværelsen, særlig da alle fire barna er aktive i selskapet og særdeles kompe-

tente til å føre skuta videre. Malvin er imidlertid "still going strong" og viser en arbeidsinnsats som selv ungdommen kan misunne han. Vi tror at denne arbeidsinnsatsen rett og slett skyldes at Malvin trives med å arbeide, trives med å møte oppdragsgivere og trives med å se fremover og finne løsninger.

Medlemmer, ansatte og tillitsvalgte i MEF gratulerer Malvin Nilsen med 70-års-dagen 17. oktober. Vi gratulerer kona Mary, barna og barnebarna med en høyst vital og framtidsrettet mann, far og bestefar!

Maskinentreprenørenes Forbund

Inntak av nye lærlinger

Medlemsbedriftene i OKAB Hedmark og Oppland positive til inntak av nye lærlinger. OKAB opplever at medlemsbedriftene stiller seg meget positive til å ta inn nye lærlinger og opplever en økning i antall for 2012.

Ut fra signaler som bedriftene har gitt ser det ut til at det vil bli tegnet ca 45 til 50 nye lærekontrakter for 2012 innen anleggsfagene og skogfaget. Er det bedrifter som vurderer om de skal ta inn lærling, men som ikke har bestemt seg enda så kontakt OKAB for råd og veiledning.

På bildet: Kjetil Andre Bråten som startet læretiden 30 juli hos Finnskogen Skogservice gratuleres med lærekontrakt av Edvard Rustad i OKAB.

Fagbrevkurs i anleggsfagene høsten 2012 på Hamar

28 deltakere startet på eksamensforberedende kurs for fagbrev i anleggsfagene på Hamar 31.august. 8 av disse er lærlinger i faget som er ferdig med læretiden sin i løpet av 2013. De øvrige er ansatte i bedrifter som har lang praksis i faget og som nå ønsker å avlegge fagprøve for å få en formell utdanning med fagbrev.

De fleste deltakerne er fra bedrifter i Hedmark og Oppland, men en av de som deltar på kurset må faktisk transportere seg med bil, fly og tog for å delta. Christian Sollund arbeider hos Harstad Maskin AS og reiser hele veien fra Harstad til Hamar for å forberede seg til eksamen og fagprøve i Fjell- og bergverksfaget.

Kurset som gjennomføres i regi av MEF skolen går over fire samlinger og kursdeltakerne tar sikte på å avlegge eksamen i begynnelsen av desember 2012 for så og avlegge den praktiske delen av fagprøven til våren.

Kursforelesere er Frode Andersen og Espen Ånerud.

OKAB ønsker kursdeltakere og kursledere lykke til med kurset og eksamen i desember.

MESSER OG KONFERANSER 2012

21.-22. september: Hurdagene

Bergemoen, Eidsvoll kommune

22. september: Lærling-NM i skogsmaskinkjøring

Samkjørt med Hurdagene, Bergemoen, se over.

25.-26. september: Vegteknologi

Rica hotel, Hell. Arr. Tekna

28.-30. september: Loen-dagene

Arr: MEF Region Vest/Midt

31. oktober-2. november:

Yrkes-NM

Norges Varemesse Lillestrøm

22. november:

Fjellsprenningsdagen

Oslo. Arr: NJFF

2013

22.-24. januar: Anleggsdagene

Clarion Hotel Oslo Airport, Gardemoen

6.-7. mars: Avfallsdagene

Holmenkollen Park Hotel Rica, Oslo

15.-21. april: Bauma 2013

Munchen, Tyskland

21.-24. Mai: Maszbud

Int. mask.messe Kielce, Polen

5.-8. juni: Elmia Wood

Jönköping, Sverige

7.-9. juni: MEFA 2013

Stavanger, Arr. MEF

14.-16. juni: Bygg og

Anleggsmesse

Tromsø Arr. MEF og NESO

September: Bauma Africa (dato ikke fastsatt)

Johannesburg, Sør-Afrika

2014

23.-25. mai: Anlegg 2014

Haugesund Arr. MEF

13.-15. juni: MEFA 2014

Trondheim Arr. MEF

T. Engene AS 40 år

I forbindelse med feiring av 40 års jubileet til T. Engene AS på Storefjell Hotel 25. august 2012, mottok Arne Rust MEFs fortjenestemedalje i sølv etter 20 års ansettelse.

På bildet fra venstre ser vi regionsjef Jørn Evensen, bedriftsleder Torbjørn Engene, Arne Rust og driftsleder Knut Øynebråten.

Region Sørvest

Nye ansikter på opplæringskontoret Sør-Rogaland

Elisabeth Jacobsen er ansatt som ny daglig leder ved OKAB Sør-Rogaland. Elisabeth har erfaring som opplæringskonsulent, og kommer fra opplæringskontoret for oljerelaterte fag hvor hun har hatt engasjement siden 2007.

Hun har også erfaring som eiendomskonsulent med ansvar for inn/utleie og salg av boliger i bl.a. Italia. Videre har hun vært eier og daglig leder av et lite hotell i Frankrike.

Elisabeth er 51 år og bosatt i Stavanger. Hun begynte i stillingen 3. september.

Stig Dybdahl er ansatt som ny opplæringskonsulent i Stavanger. Stig har lang og allsidig erfaring i fra anleggsbransjen. Han kommer i fra en stilling som driftsleder i Rygg Maskin AS, men har også erfaring som lærer i anleggsfag ved Time videregående skole.

Stig er 43 år, har samboer, to barn og bor i Sandnes. Han begynte 3. september.

Vi ønsker Elisabeth Jacobsen og Stig Dybdahl velkomne i OKAB/MEF.

Region Midt

Vegforum Møre og Romsdal

Vegforum Møre og Romsdal hadde sitt første ordinære møte 31. august i Molde. Målet med forumet er å samle næringslivet for felles prioriteringer av vegprosjektene i fylket, samt å påvirke politikere og andre beslutningstakere til å øke de økonomiske rammene for vegbygging i regionen. Initiativtakerne til å danne Vegforum Møre og Romsdal har vært NHO, NLF og MEF.

På møtet i Molde hadde vi også ett innlegg fra strategidirektør i Statens vegvesen Region Midt, Kjetil Strand, ett innlegg om status for fylkets prosjekter og viktigheten av å stå samlet i vegspørsmål for å få dem gjennomført.

MEF er representert med styreleder Arvid Gjerde og regionsjef Øyvind Bergset.

Styret i Vegforum Møre og Romsdal består av leder Torill Ytreberg (NHO), Dagrunn Krakeli (NLF), Øyvind Bergset (MEF), Kjell Sandli (Næringsforeningen i Ålesundsregionen) og Roald Fiksdal (Eksportvegen). Varamedlemmer i styret er Rune Solenes Opstad (LO) og Olav Gjørland (Molde Næringsforum).

Kurs i juridiske kontraktsstandarder i Molde

MEF avdeling Møre og Romsdal inviterer til gratiskurs i juridiske kontraktsstandarder i Molde 11. og 12. desember. Kurset er gratis for en person fra hver medlemsbedrift, ønskes det å ta med flere er det ordinær kursavgift. Foreleserne på kurset er MEFs advokater. Det er bare å melde seg på via MEFs hjemmesider eller regionkontoret i Trondheim.

Slår et slag for matpakka!

Alle våre nye lærlinger i Region Midt vil i løpet av høsten få en kjølebag inklusive termos, drikkeflaske og matboks.

Det koster ca 20 kr for en matpakke laget hjemme, kjøper dere lunsjen ute koster det ca. 120 kr. Det vil si at dere kan spare ca 100 kr hver dag på hjemmelaget matpakke.

Dette blir over 20 000.- kr pr år, bruk heller pengene på en sydentur.

Tenk også på arbeidsgiveren deres når dere kjører til butikken 10-15 minutter før lunsj, dere "stjeler" da disse minuttene av arbeidsgiveren. Dette koster arbeidsgiveren ca 100.- kr pr dag, det vil si at han betaler dere 20 000.- i året for å kjøre til butikken for å kjøpe usunn mat.

Lev sunt - spar penger, og lykke til med læringen!

Olav Askund, Espen Wicken, Lars Vaarum og Erik Waldum.

Årsmøter 2013

Årsmøtene for MEF Region Midt blir i 2013 på Rica Nidelven hotell i Trondheim. Sett av helga 1. – 3. mars 2013 allerede nå.

Fagtur 2013

Neste fagtur for Region Midts medlemmer blir på Gran Canaria og Amadores. Vi benytter det samme hotellet som vi har brukt tidligere, Gloria Palace Amadores. Turen går fra Værnes/Trondheim 8. – 15. mars og fra Vigra/Ålesund 9. – 16. mars 2013. Invitasjon vil bli utsendt senere.

Massedeponi for rene masser – fremtidig behov i Trondheimsområdet

MEF samarbeider med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Trondheim kommune om å se på behovet for massedeponi for rene fyllmasser. Trondheimsområdet står foran store prosjekter innenfor infrastruktur, boligbygging og andre bygningsoppdrag de nærmeste 10 - 20 årene. I den forbindelse ønsker vi å kartlegge hva som er status hos den enkelte entreprenør/grunneier om hva som finnes av ledig plass på eksisterende tipper i og rundt Trondheim (Malvik, Trondheim, Melhus, Klæbu og Skaun)

Det vil også bli lagt opp til ett felles møte med entreprenører, Fylkesmannen, rådgivere og de nærliggende kommuner 8. november 2012. Invitasjon med program vil komme senere.

Rekrutteringsuke Møre og Romsdal

”OKAB Møre og Romsdal arrangerte tradisjonen tro rekrutteringsuke i uke 36. Til sammen var det om lag 250 elver fra Vg 1 bygg- og anleggsteknikk fra hele fylket som deltok på rekrutteringsuka. Dette arrangementet er et ledd i å rekruttere elver til Vg 2 anleggsteknikk, som igjen skal være med på å sikre rekrutteringen av fagfolk til anleggsbransjen.

Lokale entreprenører stilte som vanlig opp med både personell og maskiner, og uten entreprenørenes velvillighet hadde ikke dette vært mulig å gjennomføre.

OKAB vil rette en stor takk til alle som bidro med maskiner, personell og øvingsfelt!

Disse er: Alf Engen, Bredeesen Graving og Transport, Magne Nærum og Kolo (Sunnalsøra), Molde Pukkverk, Samuelsen Maskin, Mesta og Ove Gjendem (Molde), Aco Anlegg, Busengdal Transport, Svinø Entreprenør, Ufo Entreprenør og Kolo (Ålesund), Volda Maskin, Aurvoll og Furesund, og Strandman Maskin (Ørsta) Takk også til Henning Olsen, Bjørn Trangsrud og Idar Svinø fra henholdsvis Solør og Borgund videregående, samt regionalt verneombud Nils Graskopf og Vidar Røren fra NAF som bidro til at arrangementet gikk knirkefritt.

Som vanlig var det gravemaskinkonkurranse med dertil hørende matservering og premieutdeling der Statoil, Tess og Ahlsell bidro med premier. ”

Ivrige elever i Molde Pukkverk som venter på å komme i gang.

Mange som ville prøve gravemaskinkonkurranse. Vidar Røren ser til at alt går riktig for seg.

Kanskje en kommende maskinfører som får kyndig veiledning av Alf Henning Ervik i Volda Maskin.

Region Midt

Merete fikk kjølebag!

Merete Kjersheim fra Tresfjord var ferdig ved Gjermundnes videregående skole i våres der hun gikk på anleggsgartner linja. Hun har nå tegnet lærekontrakt i anleggsgartnerfaget hos Rano Anlegg AS, og startet sin læretid 20. august. OKAB kontorene i Region Midt ønsker å slå et slag for matpakka, og Merete fikk selvfølgelig overrakt OKAB sin kjølebag inklusive termos, drikkeflaske og matboks. Her er Merete avbildet sammen med daglig leder Noralf Ommedal. OKAB M&R ønsker Merete lykke til i læretiden!

Br.Bjerkli AS

Br. Bjerkli AS ble etablert i Stjørdal i 1983 av brødrene Bjerkli, Palmer Steinar og Per Olav. I dag består bedriften av følgende selskaper:

Bjerkli Holding AS, Br. Bjerkli AS, Lauvåsen Pukk, Bjerkli Eiendom AS, BB Transport

Bjerkli eier 50 prosent av firmaet Lauvåsen Pukk AS og 50 prosent av firmaet Anleggsgrus AS.

Palmer Steinar og Per Olav Bjerkli eier hver 50 prosent av bedriften og er med i daglig drift og produksjon.

En av deres hovedoppgaver er eiendomsutvikling og utvikling av næringstomter som de eier på Stormyra i Stjørdal.

Totalt er det 45 ansatte i konsernet, derav 25 stk i entreprenørselskapet. Entreprenørselskapet driver med tradisjonelt anleggsvirksomhet i Midt-Norge, hovedsakelig i Stjørdal og Trondheim med tilhørende kommuner.

Daglig leder i selskapet er Tor Borten, som tidligere drev egen virksomhet. Han har erfaring fra bransjen siden 1989.

En av de store og utfordrende prosjektene de driver med i dag er reserve vannforsyning til Trondheim og Melhus kommune, METROVANN til ca 40 mill.

Anleggsmaskinfører lærling Ole Hermann Johansen står bak bedriftens nye Volvo, han synes at han har en kjempebra arbeidsplass. Han skal opp til fagprøve denne mnd.

Informasjon om METRO: Kostnadsberegnet til ca 500mill. Skal forsyne Trondheim med reservevann fra Benna i Melhus og Jonsvatnet blir reservevannforsyning til Melhus kommune.

Total lengde på hele parsellen er ca 23 km.

De har drevet en stund med prosjektet som går gjennom Melhus sentrum, med en lengde på 6,5 km. Den største røra som de legger er GPR 1200 mm (glassfiber), samt 1000 mm støpjern.

Totalt skal det legges 14 km med rør på denne strekningen inkl. omlegging av eks rør og kommunale ledninger. Driftstrykket på ledningen er opptil 20 bar. Byggetid på prosjektet er 12 mnd eks oppussing av grøftetrase.

Per Ove Kultorp er prosjektleder for dette prosjektet, han har lang fartstid i bransjen siden 1979, da han startet som sommerhjelp til Byggteknikk AS som nyutdannet ingeniør.

Bedriften satser på lærlinger, de har for tiden 4 lærlinger i vei- og anleggsgartnerfaget og anleggsmaskinførerfaget. De har tett kontakt med VG2 anleggsteknikk skolene og har elever fra skolene på utplassering.

Dette gir dem god mulighet for rekruttering.

Daglig leder Tor Borten og Prosjektleder Per Ove Kultorp står foran en av de store plass-støpte kummene.

Blåhuset i Harstad fikk pengegave fra MEF avd Troms

Daglig leder Tor H. Andreassen på Varmestua Blåhuset i Harstad fikk onsdag 28. august overrakt 10. 000,- fra avdelingsstyret i Troms ved leder Tore Killi.

- Samfunnet trenger steder som Blåhuset og de ansatte gjør en viktig jobb, sier leder i avdeling Troms, Tore Killi.

Fagbrevkurs i Alta

30. august møtte 20 personer fra hele Finnmark til fagbrevkurset i Alta. Det blir fire samlinger som går fredag og lørdag.

To personer ønsker å ta fagbrev i fjell- og bergverksfaget, og 18 personer ønsker fagbrev som anleggsmaskinførerfaget.

MEF og OKAB ønsker deltakerne lykke til med samlingene.

Kurs i arbeidsvarsling for ansvarshavende

4. og 5. september holdt MEF-skolen arbeidsvarsling kurs for ansvarshavende i Kirkenes.

Det deltok 12 personer. Det var to viktige dager hvor en gikk igjennom regelverket, oppfrisking av hva de ulike skiltene betyr, samt trening i å lage arbeidsvarslingsplaner.

Deltaker ved arbeidsvarslingskurset i Kirkenes

Høsttreff avd. Finnmark

Helga 28. – 30. september holder avdelingen høsttreff for medlemmene i Finnmark. Møtet holdes i samarbeid med NLF. Vi håper at det også i år blir god deltakelse fra medlemmene og leverandørene. Leverandørene har utstilling fredagskveld. På lørdag blir det informasjon fra inviterte foredragsholdere. De faglige temaene er bl.a. at Statens vegvesen informerer om oppdeling av funksjonskontrakten i Alta. Hvilken erfaring har de

gjort seg. Statens vegvesen vil også informere om deres erfaringer med utbyggingen av E6 Alta, hvor de har delt opp anbudene i både små og store kontrakter. Finnmark Kraft vil redegjøre for dere planer om vindmølleutbygging i Finnmark. Det blir også en gjennomgang av reglene om løyepliktig transport, kabotasje m.m ved NLF.

MASKINENTREPRENØR AV

I et verksted på en gård ved Skedsmokorset sitter Per Guldahl blant gamle motorer, maskindeler, papirer og kaffekrus. I stedet for de sedvanlige damebildene, er veggene dekorert med bilder av traktorer og lastebiler. Bedriftslederen har levd og åndet for anleggsbransjen siden 1977 og har nok ett og annet å lære bort til yngre bransjekolleger.

Som så mange andre i bransjen, ble Per Guldahl (59) inspirert til sitt karrierevalg av nær familie. I hans tilfelle var det imidlertid ikke faren som "sto bak". – Jeg har vært interessert i maskiner så lenge jeg kan huske. Onklene mine hadde lastebiler og kjørte transport, og jeg var ofte med dem både i skoleferier og ellers, da jeg hadde mulighet. Faren min, derimot, hadde verken bil eller sertifikat, så det er ikke ham jeg har det fra, ler Guldahl. – Min første moped fikk jeg da jeg var 12 år gammel, og min

første bil da jeg var 15. Jeg skrudde dem i filler og sammen igjen. Siden har jeg hatt så mange biler at jeg har mista tellinga for lengst; jeg har i hvert fall hatt 50. I tillegg har jeg alltid hatt motorer og diverse deler liggende. En periode kjøpte jeg også gamle folkevogner fra televerket og satte dem i stand.

Karriereskifte

Med den enorme bil- og motorinteressen var det naturlig at det var bilmekaniker han begynte som.

– Jeg jobbet en stund som bilmekaniker, men fikk etter hvert problemer med håndleddene. Dermed gikk jeg sammen med en rørlegger og begynte å jobbe sammen med ham. Senere, det var vel i 1981, kjøpte jeg min første gravemaskin – en Ford 550 traktorgraver – og begynte å ta på meg grøftegravingsprosjekter. I 1983 startet jeg for meg selv, og siden har jeg drevet hele butikken selv. Etter hvert ble det noen gamle lastebiler også, og jeg hadde lenge en gammel Bedford med bensinmotor, mimrer han. – Jeg har vært gjennom en del forskjellige merker gjennom åra, men har nok vært mest fornøyd med ABS Takeuchi-graverne. En av dem – en TB070 – har jeg hatt helt siden 1997. Den har gått over 7000 timer, men jeg har hatt maks 30.000 kroner i utgifter på deler siden den gang, sier han entusiastisk.

Drenering

Per Guldahl AS er i dag en maskinentreprenør med tre ansatte, som tar på seg en rekke forskjellige oppdrag, blant annet utgraving av tomter, drenering av hus og bygninger, massetransport, rivearbeider, opparbeidelse av veier og p-plasser, asfaltering, mindre støpearbeider og anleggs-

gartnerarbeid.

– Tidligere hadde jeg veldig mange forsikringsskader, som vann- eller kloakkbrudd under bakken. Det har blitt mindre av slikt etter hvert, ettersom forsikringsselskapene ikke lenger dekker så mye. De senere årene har det blitt mer graving for boligtomter og slikt. Senest i går fikk jeg en gravejobb for flere nye boliger ikke langt unna her. Jeg har også en del rivejobber, særlig av hus som har brent, forteller han.

– Likevel er det drenering jeg driver mest med for tida. Akkurat nå holder jeg på med drenering av en boligblokk i Rælingen. Da graver jeg ned, bytter ut papp og skifter ut gamle, dårlige masser. Det ble brukt mye sand tidligere – det var jo billig – men det tetta dreneringen etter hvert. Så jeg erstatter sandmassene med steinmasser, som egner seg langt bedre.

Kontrollert drift

Per Guldahl, som for øvrig har vært MEF-medlem siden 1986, har alltid hatt en relativt forsiktig og nøktern forretningsfilosofi, noe som har vist seg å være fornuftig i nedgangsperioder. – Jeg har bestandig vært forsiktig med å låne til innkjøp av nye

Navn | Per Guldahl
Firma | Per Guldahl AS
Antall ansatte | 3 stk.
Omsetning 2011 | 4,8 millioner

NY! EASY DIG.

Kampanjepris 49.900,- eks mva. ferdig montert

HELLA MASKIN AS Tlf 35 96 72 72 | www.hella.no

DEN GAMLE SKOLEN

maskiner. Vi har jo vært gjennom noen finanskriser, og da har jeg vært heldig som ikke har hatt for mye nytt utstyr på avbetaling. Jeg husker godt under krisen rundt 1990 at det var mange som måtte levere inn utstyret de hadde kjøpt, forteller han.

– På det meste har jeg hatt seks ansatte her, men det er egentlig bedre med tre, slik det er nå, for da har jeg god oversikt over alt sammen. Jeg har sett nok eksempler på småbedrifter som har vokst så fort at de har mista kontrollen fullstendig.

Hektisk

Den sindige bedriftslederen har sett bransjen forandre seg en god del siden han startet opp på 70-tallet.

– Før i tida hadde man jo bedre tid, og man møtte gjerne de andre i bransjen rundt omkring på forskjellige kafeer og kroer. Slikt er det ikke tid til lenger. Det har blitt mer hektisk med åra, men det gjelder nok ikke bare i denne bransjen. Tidligere hadde jeg ofte med meg en hjelpemann når jeg var ute på jobber, men det bærer seg ikke lenger i dag nå som prisene og marginene er presset ned til et minimumsnivå, forteller han.

– En annen ting er alle nye krav

om kurs, sertifiseringer og godkjenninger som kommer. Jeg har jo erfaring fra en mannsalder, så noe av det kan jo virke litt unødvendig. Det koster også mye penger, både kursene i selg selv og den tiden man bruker på kurs. Samtidig føler jeg meg jo ikke utlært – det blir man aldri – og det er viktig å lære nye ting og følge opp det man kan fra før. Man legger seg jo gjerne til en del uvaner etter hvert, så det er greit med litt påfyll og repetisjon av og til.

Traktor og MC

Neste år fyller Guldahl 60 år, men han har ingen planer om å trappe ned ennå.

– Tida går utrolig fort, og det er litt skremmende. Jeg er en person som må ha noe å pusle med hele tida. Samboeren min, Lailia, sier at jeg aldri kommer til å pensjonere meg, og at jeg kommer til å ende mine dager inne i en lastebil eller traktor, ler han.

– For jeg interesserer meg også for gamle traktorer. Jeg har en 1958-modell Fordson Dexta, som jeg pleier å ta med på det årlige veteranreffet på Magnor. Da tar jeg gjerne med en gammel motorsykkel også – en Jawa 175 kubikk. Jeg var med i MC-klubb før; Gallerne MC, som ikke

finnes lenger. Jeg har også en Suzuki 800 Maruder og kjører fremdeles litt motorsykkel på fritiden, men i sommer har det

kun blitt to turer, på grunn av det dårlige været.

Tekst og foto

! RUNAR F. DALER

 Samferdsel

 Botneskilt
vi yter mer

**TOTALLEVERANDØR
AV SKILT OG ARBEIDSVARSLING**

– mer enn 50 utsalgssteder

Kontakt oss:

post.samferdsel@dahl.no
330 666 00 / 941 SKILT
www.bdsamferdsel.no

 BRØDRENE DAHL

www.dahl.no

MASKIN-
ENTREPRENØRENE
FORBUND

MEFs HMS-håndbok/ Anleggskalenderen 2013

MEFs HMS-håndbok/Anleggskalenderen er en spiralkalender med plastomslag i blått med gulltrykk på forsiden, der MEFs medlemsbedrifter om ønskelig kan få påtrykket sin egen logo.

Ca. 70 sider med HMS-stoff for anleggsbransjen

Innhold:

- Dagbok med plass til daglige notater
- Bransjerelatert HMS-stoff
- Oversikt over viktige leverandører til bransjen
- Generell almanakkinformasjon
- Egne notatsider
- Komplett medlemsliste

Minimum 10 kalendere med egen logo påtrykket. Minimum 3 kalendere uten egen logo. Kun MEF- medlemmer får påtrykket egen logo.

Du har muligheten til å få lagt inn egne sider med bedriftsinformasjon foran i boken! Kontakt oss om priser og muligheter!

NB! Skal din bedrift ha egne sider foran, må dette avtales innen 10.september

Nå igjen med
STØRRE
skriveplass!

Kun 4 dg. pr. oppslag.

Priser:

Antall	Priser pr. stk.
1 – 10	kr 144,-
11 – 25	kr 129,-
26 – 50	kr 124,-
Over 50	kr 111,-

Aplan 2013

Meget god kvalitet i sort vannavstøtende syntetisk materiale, bankkortlommer, innvendig rom med glidelås m.m. Leveres med ukeårssett. Aplan produktene blir levert med bransjeleverandører, nyttig bransjestoff m.m. De leveres med en diskret MEF-logo (ikke mulighet til egen logo). Størrelse: A5

Aplan komplett med Uke årssett 2013, HMS-stoff, bransjeleverandører, bransjestoff

kr 349,00

Årssett med oppdatering 2013: Uke årssett, HMS-stoff, bransjeleverandører, bransjestoff

kr 123,00

I tillegg til oppgitte priser kommer mva. og frakt.

Den eldre damen kommer inn i "Dildosaurus"-butikken og ser seg godt om blant utvalget.

- Hva koster den grønne i hylla bak deg?
- 149 kroner, frue.
- Og den sorte til venstre i hylla ovenfor?
- 279 kroner, frue.
- Og hva med den sølvfargede som står på benken til høyre der borte?
- Kåre, hva skal du ha for termokanna di!!!!

Sudoku

Løsning kommer i neste nr.

6					4	8		5
	7		1					
		5		7			6	
			2			5		9
	1						3	
3		2			6			
	8			4		7		
					1		5	
2		9	6					4

Løsning sudoku Anleggsmaskinen 08-12

5	2	9	3	6	1	4	8	7
3	7	8	9	2	4	5	1	6
6	4	1	5	8	7	3	2	9
7	8	5	6	9	3	1	4	2
1	6	3	8	4	2	9	7	5
4	9	2	7	1	5	6	3	8
9	5	7	1	3	8	2	6	4
8	3	4	2	5	6	7	9	1
2	1	6	4	7	9	8	5	3

KOMATSU

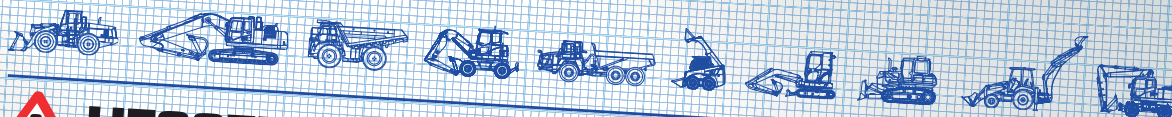
Call the experts© for gratis service.

Ingen bekymringer!

Komatsu CARE er gratis og leveres som standard til hver nye Komatsu maskin med STEG IIIB motor. Det medfører gratis periodisk vedlikehold de første 3 år eller 2000 timer som blir utført av mekanikere kurset på Komatsu maskiner med Komatsu originaldeler. Programmet inkluderer også opp til 2 gratis bytter av Komatsu dieselpartikkelfilter samt at det er en garanti på dieselpartikkelfilteret i 5 år eller 9000 timer, det som kommer først. Nok engang viser Komatsu vei og setter nye standarder. Gratis servicer og utvidet garanti.

Takket være ypperste kvalitet tilbyr vi også de beste betingelsene!

HESSELBERG

Ulvenveien 84, Postboks 185 Økern, 0510 Oslo, Tlf. 22 88 72 00
www.hesselberg.no

AM | KRØSSET

Vinneren får fem flax-lodd.

			NORSK ELV	TER- NING- KAST	TUFS	FØR- HEKSET	↓	ÆRE	NOLDUS	I TO KANALER
KOMBI- NERE	MØTE- STED STUT									
↳						SAKTE				
UTELUK- KENDE				LAGE KLADD STEMME- KASSE						
UTEN HÅR					SIER NØK- TERN					
			GJEN- STÅ							
↗			FALSK							
KNOK- LER	FUGL FRØST- TEGN						DAMER	SLETTE STATEN		
BLOM- STER						FINGRE FISKE- UTSTYR				GRUPPE GÅRDER
SKJULE	↓ TALENT- FULL	PLATE	↓	OVER	STJER- NE					
↳	VOKSE	MORENE			MYNT					
						SPISE- KART				
						NÅLETRE				
AN- LEGG- ARBEID						NAVN UKJENT		FÆRRE		
						ÅPNE		UTEN LIV		
↗		SVART SNOP								BRUK- BAR
		LAND I AFRIKA								
???	TA EN KIKK			OVER- FALL						
PAULO	LAND I AFRIKA			SISTE SKRIK						
FUGL			I RIKT ???							
			UFF!							
↗						KJØRE- TØY				
						PLAGG				
ID- RETT- ANLEGG	YRKES- GRUPPE									
STREK					MEGET VARM					
							DYR			

Løsning

AM-kryss 8-12

Vinner i august:

Edny Tyldum
Johnsrud
3520 Jevnaker

	G				E			
	A	R	A	B	E	R		B
	L	E	V	E	N		M	E
	E	N	S		G	R	A	T
	A	V	I	S		U	K	O
	U	S	A		L	Ø	V	E
		S	L	U	K	E		G
		S	K	A	T	T		O
		S	K	A	T	T		O
	N			B		S	T	E
	E	K	S	T	R	A		R
	D	I	T		I	N	G	E
	Z	E	R	O		S	K	L
		K	R	Y		L	U	T
	V	E	T		S	A	G	E
	E	N		B	Y	G	G	E
	I	L	E		I	D	E	E
	S	A	L	E	R		V	E

Navn:

Adresse:

Poststed:

Hele løsningen sendes til Anleggsmaskinen,
Postboks 505 Sentrum, 0105 Oslo, innen 9. oktober
merk konvolutt "Krøset"

Foto: Johnny Syversen

MEF anbefaler Storebrand

Alle bedrifter som er medlem i Maskinentreprenørenes Forbund får pensjon og forsikring til gunstige betingelser. Samarbeidsavtalen gir spesielle fordeler på tjenstepensjon, gruppeliv og helseforsikring. I tillegg blir de ansatte fulgt opp med et eget oppfølgingsprogram som også gir fordeler på egen sparing, bank og forsikring. Du får anbefalinger som passer best for deg, din bedrift og de ansatte.

Snakk med våre pensjonsrådgivere på 22 31 52 77 eller les mer om avtalen på storebrand.no/mef

www.storebrand.no, tlf. 08880

MASKIN-
ENTREPRENØRENE'S
FORBUND

MEFs KS/HMS-system

MEF har utviklet anleggsbransjens KS/HMS-system for våre medlemsbedrifter!

Systemet utvikles kontinuerlig i tråd med tilbakemeldinger fra våre mange brukere, og er det mest bransjetilpassede KS-systemet for anleggsbransjen. Systemet blir jevnlig revidert og oppdatert. Nå er også byggblankettene fra Standard Norge lagt inn i systemet. Henvend deg til ditt regionkontor eller hovedkontoret på tlf: 22 40 29 00 eller e-post: ksmef@mef.no for spørsmål.

JERNBANEMASKINER

ET UNIKT KONSEPT

Det er høy aktivitet innen bygging og vedlikehold av jernbane. Volvo Maskin kan tilby løsninger som er godkjent av Jernbanetilsynet, og skreddersydd for arbeidet.

Den nye ECR145DL korthekkmaskin for jernbane har et unikt framdriftssystem med store hjul, hydraulmotorer i alle hjul, og kjørehastighet opp til 18 km/t. Trekkraft og bremseeffekt er i en særklasse, noe som blant annet gjør det mulig å trekke en liten tilhenger. Samtidig bibeholdes beltemaskinens fleksibilitet ved arbeid utenom sporet.

Våre maskiner er utstyrt med sving-, høyde- og lastbegrenser. De kan leveres med et mekanisk Volvo HK-feste foran jernbaneakselen, som gir mulighet for å montere pallegaffler, skuffer eller annet utstyr. Ta kontakt med oss for en hyggelig prat om våre løsninger!

Volvo Maskin AS

Telefon: 66 81 86 86

Telefaks: 66 81 86 79

www.volvomaskin.no

VOLVO CONSTRUCTION EQUIPMENT

